

PROFILAXIA INFECȚIEI HIV ÎN RÂNDUL TINERILOR
PREVENIREA STIGMATIZĂRII ȘI DISCRIMINĂRII PERSOANELOR HIV POZITIVE

GHID INFORMATIV PENTRU ORGANIZAȚIILE DE TINERET ȘI STUDENȚEȘTI

Ghidul este publicat în cadrul Proiectului „Consolidarea capacităților organizațiilor de tineret și studențești în vederea profilaxiei infecției HIV în rândul principalelor grupuri vulnerabile ale populației și prevenirea discriminării și stigmatizării persoanelor ce suferă de această maladie”, implementat de Centrul de Resurse pentru Tineret DACIA prin cooperarea cu Comisia Națională a Republicii Moldova pentru UNESCO, Ministerul Tineretului și Sportului al Republicii Moldova, inclusiv cu suportul Biroului UNESCO din Moscova pentru Azerbaidjan, Armenia, Belarus, Moldova și Federația Rusă.

Autori:

Ion Babici, președinte, Centrul de Resurse pentru Tineret DACIA

Luminița Drumea, doctor în filologie, adjunctul Secretarului General al Comisiei Naționale a Republicii Moldova pentru UNESCO, Colaborator științific superior la Institutul Patrimoniului Cultural al Academiei de Științe a Republicii Moldova

Virginia Rusnac, doctor în psihologie, Institutul de Științe ale Educației

Responsabil pentru editare: Stela Babici, director executiv, Centrul de Resurse pentru Tineret DACIA

Traducerea și redactarea versiunii în limba rusă: Tatiana Zaicovscaia, doctor în filologie

Redactarea versiunii în limba română: Ala Rusnac

Ideile și părerile incluse în această lucrare aparțin autorilor și nu reflectă neapărat pozițiile UNESCO.

Se distribuie gratis.

CUPRINS

Glosar	5
Acronime	6
Introducere	7
Capitolul 1. Structurile de tineret din Republica Moldova și rolul acestora în prevenirea HIV.	9
Ministerul Tineretului și Sportului al Republicii Moldova	10
Senatul studentesc	11
Sindicatul studentesc	11
Centrele de sănătate prietenoase tinerilor	12
Centrele de resurse pentru tineri	14
Rețeaua organizațiilor din Republica Moldova ce activează în domeniul HIV/SIDA, ITS și narcomaniei.	14
Organizarea și funcționarea Consiliului Local al Tinerilor	15
Capitolul 2. Acțiuni și proiecte de prevenire HIV ale organizațiilor de tineret și studentesci din Republica Moldova	17
Proiectul „Tinerii din Moldova împotriva infecției cu virusul HIV și bolii SIDA”	18
Proiectul-pilot UNESCO „Mobilizarea resurselor culturii pentru instruirea în domeniul prevenirii HIV și SIDA în Republica Moldova”	20
Proiectul „Consolidarea capacităților organizațiilor de tineret și studentesci în vederea profilaxiei infecției HIV în rândul principalelor grupuri vulnerabile ale populației și prevenirea discriminării și stigmatizării persoanelor ce suferă de această maladie”	21
Proiectul „Tinerii pentru prevenirea HIV/SIDA”	23
Proiectul „Tineri Informați Protejați”	26
Proiectul „Tinerii previn HIV/SIDA”	27
Proiectul: „Festivalul de teatru social”	29
Capitolul 3. Ce trebuie să fie luat în considerație în planificarea unui proiect de prevenire HIV	31
Ce este un proiect de prevenire HIV	32
Implicarea tinerilor garantează succesul unui proiect de prevenire HIV	33
Metodologii de lucru cu tinerii	33
Recomandări pentru implicarea tinerilor în activități	37
Recomandări pentru planificarea și realizarea proiectelor de prevenire a infecției HIV și a discriminării și stigmatizării persoanelor afectate de această maladie	40
Referințe	42
Coordonate utile	44

Glosar

Definițiile de mai jos au fost preluate din Ghidul și standardele tehnice ale OIM și OMS, precum și din baza de date terminologice UNAIDS.

HIV: virusul imunodeficienței umane. Un virus care afectează sistemul imun al organismului cauzând eventual SIDA.

SIDA: sindromul imunodeficienței dobândite. Un set de afecțiuni deseori caracterizate drept infecții oportuniste și tumori maligne, pentru care în prezent nu există vindecare.

ITS: infecție cu transmitere sexuală. Astfel de infecții includ sifilisul, șancrul moale, chlamidiaza și gonoreea. Acestea sunt, de asemenea, cunoscute ca boli cu transmitere sexuală (BTS).

HIV negativ: rezultat al testului HIV care arată că persoana testată nu a contractat HIV sau că se află în așa-numita „fereastră imunologică”.

HIV pozitiv: care a contractat HIV sau trăiește cu HIV.

Terapii antiretrovirale: o gamă de medicamente prescrise pentru a minimiza efectele infecției HIV prin menținerea unui titru viral minim în corp.

Risc: o combinație între probabilitatea realizării unui eveniment cu hazard și severitatea traumatismelor sau leziunilor pe care evenimentul le produce sănătății oamenilor sau proprietății.

Screening: evaluarea statutului HIV al indivizilor fie în mod direct (testare la markerii HIV), fie indirect (cum ar fi evaluarea comportamentului de risc, întrebări despre terapie).

Sex și gender: există diferențe biologice și sociale între bărbați și femei. Termenul “sex” se referă la diferențele determinate biologic, în timp ce termenul “gender” se referă la diferențele marcate de rolurile și relațiile sociale între bărbați și femei. Rolurile gender sunt învățate prin socializare și variază în mediul inter- și intracultural. Rolurile gender sunt afectate de vârstă, clasă, rasă, etnie, religie, de mediul geografic, economic și politic.

Discriminare: în acest document termenul este definit în conformitate cu Convenția OIM privind discriminarea (Ocuparea Forței de Muncă și Exercițarea Profesiei) din 1958 (Nr. 111) și include statutul HIV. Termenul se referă de asemenea la discriminarea în baza statutului presupus al angajatului, inclusiv discriminarea în baza orientării sexuale.

Consiliere: furnizare de informații și recomandări. Consilierea pre-testare ajută persoanele să se decidă dacă vor sau nu să facă testul HIV. Consilierea post-testare oferă persoanelor HIV-negative ocazia de a afla cum se pot proteja în viitor împotriva infecției cu HIV, iar persoanelor HIV-pozitive le oferă informații despre cum își pot menține sănătatea și cum pot evita transmiterea virusului altor persoane.

Virus (virusuri): microorganism care trăiește și se reproduce în interiorul unei celule vii. Cele mai multe virusuri își stochează informația genetică necesară reproducerii în ADN. Asemenea HIV, retrovirusurile își stochează informația genetică în ARN.

Sistem imun: o rețea complexă și vastă formată din celule care interacționează, din produse celulare și din țesuturi, care protejează organismul de factori patogeni și alte substanțe străine, distruge celulele infectate și cele bolnave și înlătură reziduurile celulare.

Acronime

HIV – Virusul Imunodeficienței Umane

ITS – Infecții Transmisibile Sexual

TB – Tuberculoză

GTL – Grupuri tehnice de lucru

TDV – Tineri cu dreptul la viață

CLT – Consiliul Local de Tineret

CNRT – Centrul Național de Resurse pentru Tineret

UNAIDS – Programul Națiunilor Unite pentru prevenirea HIV/SIDA

UNICEF – Fondul Națiunilor Unite pentru Copii

UNFPA – Fondul Națiunilor Unite pentru Populație

UCIMP – Unitatea de coordonare, implementare și monitorizare a proiectului de restructurare a sistemului sănătății

ONU – Organizația Națiunilor Unite

ONG – Organizație Non-Guvernamentală

PTHIV – Persoane care Trăiesc cu HIV (inclusiv în stadiul SIDA)

SIDA – Sindromul Imunodeficienței Achiziționate

UNESCO – Organizația Națiunilor Unite pentru Educație, Știință și Cultură

CRT – Centrul de Resurse pentru Tineret

INTRODUCERE

Ministerul Tineretului și Sportului al Republicii Moldova

Ministerul Tineretului și Sportului al Republicii Moldova este un organ central de specialitate al statului, care se ocupă de realizarea acțiunilor pentru tineret și a acțiunilor sportive. Ministerul Tineretului și Sportului este membru al Consiliului Național de Coordonare a programelor naționale de profilaxie și control al infecției HIV/SIDA, infecțiilor cu transmitere sexuală și de control al tuberculozei. Acesta a contribuit la procesul de elaborare a Programului Național de prevenire și control al infecției HIV/SIDA și infecțiilor cu transmitere sexuală pentru anii 2011-2015. Din 14 martie 2011 Ministerul Tineretului și Sportului este parte componentă a Grupului Tehnic de Lucru pentru Comunicare și Prevenire HIV/SIDA. Activitatea grupurilor tehnice de lucru din cadrul Consiliului Național de Coordonare TB/SIDA este reglementată prin Hotărârea de Guvern nr. 825 din 3 august 2005 „Cu privire la instituirea Consiliului Național de Coordonare a programelor naționale de control și profilaxie a infecției HIV/SIDA, infecțiilor cu transmitere sexuală și de control al tuberculozei”.

Organizația Națiunilor Unite pentru Educație, Știință și Cultură (UNESCO)

Organizația Națiunilor Unite pentru Educație, Știință și Cultură (UNESCO) a fost fondată la 16 noiembrie 1945, își are sediul la Paris, Franța, și are 73 de suboficii active în diverse țări ale lumii. Constituția UNESCO a fost adoptată de 20 de state fondatoare la Conferința de la Londra în noiembrie 1945 și aplicată începând cu 4 noiembrie 1946. La moment UNESCO are 193 de state membre și 7 state asociate. Republica Moldova este membră UNESCO din 27 mai 1992.

Scopul principal al UNESCO este de a contribui la stabilirea păcii și securității în lume, prin promovarea colaborării între națiuni în domeniul educație, știință și cultură în interesul asigurării respectului universal al dreptății, justiției, drepturilor omului și de asemenea a libertăților fundamentale proclamate în Carta Națiunilor Unite, pentru toate popoarele fără deosebire de rasă, sex, limbă sau religie.

Problemele tinerilor au intrat în sfera de interes a Organizației UNESCO de la începutul activității acesteia. Scopul UNESCO este de a ajuta tinerii să devină independenți. Mergând în întâmpinarea lor, încercând de a identifica soluții la problemele acestora, Organizația tinde să transmită tinerilor cunoștințe, care contribuie la dezvoltarea calităților personale și care îi provoacă la o participare activă.

Sectorul educației al Biroului UNESCO din Moscova se concentrează și pe prevenirea HIV/SIDA prin educație, aplicând tehnologii de informare și comunicare în educație, diversitatea culturală și lingvistică, satisfacerea necesităților de educație a popoarelor băștinașe și restabilirea sistemelor de educație în condiții de post-conflict.

Centrul de Resurse pentru Tineret DACIA

Centrul de Resurse pentru Tineret DACIA a fost printre primele instituții necomerciale din Moldova, care în baza parteneriatului public-privat a reușit să creeze o structură prestatoare de servicii prietenoase pentru tineri, dezvoltând astfel paralel politici de tineret, de la nivel local până la nivel republican, fiind implicat în organizarea primului for național de tineret din Moldova. La nivelul activităților de formare a deprinderilor de viață, Centrul DACIA a dezvoltat, începând cu anul 2005, primele programe pe principiul implicării tinerilor educatori de la egal la egal. La moment Centrul DACIA este unica instituție din regiune care promovează activitățile de prevenire a infecției HIV prin intermediul tinerilor educatori, utilizând metodici interactive accesibile tinerilor. Centrul DACIA a susținut activ și a promovat începând cu anul 2004 consiliile locale ale tinerilor, crearea rețelei regionale a acestora, inclusiv acordarea a peste 20 de granturi pentru realizarea inițiativelor locale ale tinerilor.

Necesitatea și scopurile unui ghid pentru organizațiile de tineret și studenți în prevenirea infecției HIV, a discriminării și stigmatizării persoanelor afectate

Ghidul de față apare în cadrul proiectului „Consolidarea capacităților organizațiilor de tineret și studențești în vederea profilaxiei infecției HIV în rândul principalelor grupuri vulnerabile ale populației și prevenirea discriminării și stigmatizării persoanelor ce suferă de această maladie”. Proiectul este finanțat de Biroul UNESCO din Moscova și de Ministerul Tineretului și Sportului al Republicii Moldova.

Scopul ghidului este de a oferi cunoștințe teoretice și practice privind diverse aspecte ale dezvoltării și consolidării potențialului organizațiilor de tineret în planificarea și realizarea inițiativelor de tineret și studențești, îndreptate spre profilaxia HIV în rândul tinerilor și prevenirea discriminării persoanelor afectate de HIV/SIDA.

Cui îi este adresat acest ghid

Acest ghid a fost elaborat ca răspuns pentru organizațiile ce activează în domeniul de prevenire a HIV/SIDA, a stigmatizării și discriminării persoanelor afectate de această maladie. Lucrarea este destinată organizațiilor de tineret și studențești în vederea profilaxiei infecției HIV. Pornind de la natura informațiilor pe care le conține, acesta poate fi de un real folos și altor categorii de specialiști, care îl pot utiliza în munca lor cotidiană: asistenți sociali, psihologi, medici, formatori, profesori etc.

Cum se lucrează cu acest ghid

Ghidul a fost conceput ca o lucrare practică, ce conține informații succinte și explicite, structurate în 3 capitole:

Capitolul 1 conține informații despre structurile de tineret din Republica Moldova și rolul acestora în prevenirea HIV.

Capitolul 2 prezintă acțiuni și proiecte de prevenire a infecției HIV ale organizațiilor de tineret și studențești din Republica Moldova.

Capitolul 3 conține recomandări pentru realizarea proiectelor de prevenire a infecției HIV.

La începutul ghidului sunt prezentate un glosar și o listă de acronime.

Pentru a facilita găsirea unor pagini web, cărți de specialitate sau buletine informative relevante tematicii abordate în Ghid, la sfârșit au fost inserate un șir de referințe documentare și bibliografice.

CAPITOLUL 1

Structurile de tineret din Republica Moldova și rolul acestora în prevenirea HIV

Ministerul Tineretului și Sportului al Republicii Moldova

Misiunea Ministerului Tineretului și Sportului al Republicii Moldova constă în elaborarea și implementarea politicii naționale în domeniul tineretului și sportului, determinarea orientărilor strategice de dezvoltare și modernizare continuă a sistemului instituțional din domeniu, crearea condițiilor de participare a tinerilor în viața politică, economică, socială și culturală a țării, promovarea culturii fizice și sportului, formarea și dezvoltarea profesională a resurselor umane din sistemul tineretului și sportului.

Acțiunile prioritare ale ministerului:

- perfecționarea cadrului legislativ și instituțional pentru promovarea politicilor de tineret;
- dezvoltarea rețelei de servicii de asistență a tinerilor în vederea orientării profesionale, angajării în câmpul muncii, inițierii unei afaceri, dezvoltării abilităților economice, integrării sociale etc.;
- sprijinirea dezvoltării rețelei centrelor pentru tineri și a grupurilor locale de inițiativă ale tinerilor;
- crearea mecanismelor de facilitare la procurarea locuințelor de către tinerii specialiști, inclusiv prin sistemul ipotecar;
- promovarea mecanismelor pentru protecția și integrarea socială a tinerilor aflați în dificultate;
- stimularea creditării preferențiale a afacerilor mici inițiate de tineri;
- încurajarea sistemului de burse sociale;
- asistarea administrațiilor publice locale în facilitarea accesului tinerilor la servicii;
- asigurarea unui serviciu complex de asistență medicală și psihosocială în instituțiile de învățământ;
- diversificarea serviciilor adresate tinerilor în domeniul informării, petrecerii timpului liber, modului sănătos de viață, prevenirii violenței și abuzului, manifestării aptitudinilor și talentelor etc.;
- susținerea participării tinerilor și a organizațiilor de tineret la procesul decizional la toate nivelele;
- promovarea mobilității și a schimburilor de tineret.

Ministerul Tineretului și Sportului este membru al Consiliului Național de coordonare a programelor naționale de profilaxie și control al infecției HIV/SIDA, infecțiilor cu transmitere sexuală și de control al tuberculozei.

În conformitate cu regulamentul Consiliului, pentru domeniul HIV/SIDA/ITS activează 5 grupuri tehnice de lucru (GTL):

- supraveghere epidemiologică și de santinelă a infecției HIV/SIDA/ITS;
- tratament și îngrijire a persoanelor care trăiesc/sunt afectate de infecția HIV/SIDA;

- servicii sociale: asistență socială și educație;
- grupuri vulnerabile: reducerea noxelor;
- comunicare și prevenire HIV/SIDA/ITS.

Senatul Studențesc

Senatul Studențesc este un organ obștesc. Conducerea organizației este realizată de studenții din universitate, care promovează interesele tineretului studios, participă la administrarea universității prin reprezentanții săi în Senat și implementează obiectivele:

- organizarea eficientă a vieții studenților;
- dezvoltarea relațiilor de parteneriat dintre studenți și administrația universității;
- promovarea deciziilor Senatului și rectoratului între studenți;
- favorizarea implicării studenților în activitatea culturală, sportivă și socială;
- asigurarea creșterii calității gradului de pregătire a cadrelor de înaltă calificare prin educarea simțului responsabilității studenților pentru reușita și disciplina academică;
- promovarea în rândurile studenților a unui spirit civic și participativ;
- soluționarea problemelor sociale ale studenților și acordarea suportului consultativ în rezolvarea problemelor cotidiene;
- participarea la elaborarea actelor normative ce țin de activitatea studenților;
- colaborarea cu organisme similare de la universitățile din țară și din străinătate;
- colaborarea cu organizațiile guvernamentale și nonguvernamentale care sprijină activitatea studenților.

Rolul principal al Senatului Studențesc este să ajute membrii Senatului și studenții să-și pună întrebări și să caute soluții prin schimb reciproc de informații și experiențe. Senatul Studențesc este un organ potrivit pentru a furniza informații și cunoștințe noi studenților, membrii Senatului servind în același timp drept exemplu. Cel mai important însă este ca Senatul Studențesc să fie acceptat și respectat de către membri și studenți, să se simtă liber în discuții și să transmită informații pe diferite subiecte.

Sindicatele studențești

Sindicatele sunt organizații obștești din care fac parte, pe principii benevole, persoane fizice unite în bază de interese comune, inclusiv cele ce țin de activitatea lor, și constituite în scopul apărării drepturilor și intereselor profesionale, economice, de muncă și sociale, colective și individuale ale membrilor lor.

Sindicatele studențești sunt organizații sindicale primare care își unesc membrii de sindicat pe bază de interese comune, care își desfășoară activitatea în aceeași instituție de învățământ, indiferent de forma juridică de organizare și de tipul de proprietate, de apartenență departamentală.

Sindicatul studențesc este în drept să participe la elaborarea proiectelor de programe privind dezvoltarea social-economică, proiectelor de legi și de alte acte normative în domeniul remunerării muncii, asigurării sociale, formării prețurilor, ocrotirii sănătății și în alte domenii ce țin de muncă și dezvoltarea social-economică.

În contextul acțiunilor întreprinse în vederea asigurării nivelului corespunzător al normelor protecției sănătății, sindicatele organizează sondaje în rândurile studenților privind calitatea serviciilor medicale puse la dispoziție și posibilitățile de îmbunătățire a lor. O altă activitate pe care o practică sindicatele o reprezintă seminarele cu scop de informare în domeniul prevenirii HIV/SIDA și infecțiilor sexual transmise, unde rolul de formator îl au aceiași studenți de la universitățile de profil.

Sindicatul studențesc din Republica Moldova a constituit Asociația Organizațiilor Studențesci din Republica Moldova. Asociația dată este o parte integră a Sindicatului Educației și Științei, care reprezintă 14 sindicate studențesci pe lângă 14 instituții de învățământ din republică, cu un număr de circa 30 500 de membri.

Sindicatul studențesc constituie totodată o modalitate de a împuternici tinerii, de a le oferi posibilitatea să participe în activități care îi vizează și le oferă accesul la informații de care au nevoie. De multe ori informația este disponibilă, dar ea este oferită într-o manieră autoritară sau diferită de stilul de viață al tinerilor. Pornind de la aceasta, considerăm că sindicatele studențesci pot contribui la rezolvarea problemelor date, organizând întâlniri la care studenții să discute anumite teme și să-și apere drepturile profesionale.

Centrele de sănătate prietenoase tinerilor

Centrele de sănătate prietenoase tinerilor au fost deschise de către Ministerul Sănătății și Centrul Național de Sănătate a Reproducerii și Genetică Medicală cu scopul de a ameliora sănătatea adolescenților din grupurile vulnerabile prin sporirea accesului lor la servicii de sănătate prietenoase tinerilor. Cele 12 Centre de sănătate prietenoase tinerilor din țară oferă și informații ce țin de infecțiile sexual-transmise, HIV și SIDA, servicii de consiliere, serviciile de testare, accesul la contraceptive etc. Pentru a ajunge la adolescenții din grupuri cu risc sporit de infectare cu HIV și la cei vulnerabili, Centrele de sănătate prietenoase tinerilor au creat echipe mobile, formate din profesioniști, care merg pe la casele adolescenților, pentru a le acorda servicii de informare și consiliere.

Cele 12 centre de sănătate prietenoase tinerilor oferă acces la informații și servicii de sănătate unui număr de circa 70 mii de tineri anual. Centrele de sănătate prietenoase tinerilor oferă următoarele servicii:

- informații privind riscurile și prevenirea ITS și HIV prin lecții, ore informative, discuții individuale, emisiuni radio și tv, publicații mass-media, distribuirea materialelor informative;
- consiliere și testare confidențială și benevolă la HIV și ITS (schema de consiliere „Ajutor”);

- distribuirea de prezervative, schimbul seringilor, testarea expres, efectuarea testelor, tratamentul sindromal ITS (opțional);
- referire pentru testare la laborator, referire la specialiști, internare pentru tratament în secții specializate, referire la servicii sociale etc.

Grupul-țintă al serviciilor prestate în cadrul Centrelor de sănătate prietenoase tinerilor îl constituie tinerii cu vârsta cuprinsă între 10 și 30 de ani, deseori copii și tineri care au unul sau ambii părinți emigrați, care sunt orfani, tineri ai străzii, tineri victime ale abuzului sexual, tinerii HIV+, tineri neșcolarizați, tineri neangajați, tineri în conflict cu legea, tineri instituționalizați, victime ale traficului de ființe umane, victime ale violenței fizice, mame tinere singure.

Astfel de centre au fost create pentru a acorda susținere generației tinere ce se confruntă cu întrebări legate de informare și promovarea sănătății sexual-reproductive, schimbările organismului în adolescență, comportamentul sexual, relații cu semenii, părinții, dezvoltarea personală.

Asistența oferită adolescenților, tinerelor mămici este gratuită, accesibilă atât pentru cei care posedă polița de asigurare, cât și pentru cei care nu o au, dacă se încadrează în parametrii de vârstă.

Acțiunile de prevenire a HIV/SIDA desfășurate de Centrele de sănătate prietenoase tinerilor sunt îndreptate spre:

- oferirea accesului la informații referitoare la modul sănătos de viață, prevenirea riscurilor pentru sănătate, în special a infecției HIV pentru tinerii de 10-24 de ani;
- evaluarea periodică a necesităților pe care le au tinerii de a se informa, comunica și beneficia de servicii ce țin de propria lor sănătate și dezvoltare;
- organizarea seminarelor de informare și educație pe problemele date;
- executarea desenelor-postere cu tema „Dragostea învinge SIDA”;
- editarea de pliante despre prevenirea HIV/SIDA, inclusiv despre un mod de viață sănătos;
- dezvoltarea, promovarea și implementarea modelelor de schimbare a comportamentului și promovarea utilizării prezervativului prin realizarea de activități de sensibilizare;
- sesiuni de dezbateri cu actori sociali implicați în activitatea de prevenire a transmiterii infecției HIV/SIDA.

Centrele de sănătate prietenoase tinerilor prestează servicii de sănătate în baza necesităților reale ale tinerilor privind sănătatea generală, reproductivă și mintală, modul sănătos de viață, cu accent pe prevenirea ITS, HIV/SIDA, consumul de droguri și alcool, sarcina nedorită, violența, traficul de ființe umane și promovarea toleranței, consulting și consiliere psihologică și asistență socială. Profesioniștii și voluntarii centrelor diversifică în permanență serviciile acordate în grup, organizează în instituțiile de învățământ seminare, ore educative cu tinerii pentru a acoperi cu aceste servicii cât mai mulți adolescenți.

Centrele de resurse pentru tineri

Centrele de resurse pentru tineri sunt entități (de sine stătătoare sau parte a unei organizații sau instituții), care reprezintă un serviciu sau un complex de servicii sociale adresate tuturor categoriilor de tineri și care au misiunea de a le asigura educația, informarea, orientarea, consilierea și organizarea eficientă a timpului liber în vederea dezvoltării multilaterale, integrării sociale și profesionale a acestora.

Obiectivele centrelor de resurse pentru tineri sunt:

- dezvoltarea potențialului intelectual, creator și fizic al tinerilor;
- formarea competențelor care le vor permite tinerilor să devină adulți activi și responsabili și să participe activ și eficient la edificarea democrației locale și a societății;
- oferirea de consultanță și suport informațional, spații sigure pentru învățare, comunicare și organizarea timpului liber și o varietate de oportunități pentru ascensiunea socio-economică a tinerilor;
- sporirea participării tinerilor la procesele decizionale care-i vizează;
- acordarea de suport și asistență logistică persoanelor fizice care lucrează cu tinerii în dezvoltarea capacităților de a presta servicii prietenoase și de calitate pentru tineri;
- promovarea practicilor de succes ale tinerilor și a civismului la nivel local și național;
- stabilirea și menținerea parteneriatelor cu consiliile locale ale tinerilor, organizațiile non-guvernamentale de tineret și serviciile sociale din comunitate (educație, sănătate, protecție socială etc.).

Centrele de resurse pentru tineri vin cu scopul de a facilita dezvoltarea personală și socială a tinerilor, de a-i ajuta să-și realizeze potențialul și, mai ales, să obțină cunoștințe, abilități și să-și formeze atitudini necesare pentru integrarea lor reușită în societate. Ele oferă o gamă largă, integrată și accesibilă de servicii prietenoase tinerilor, axate pe necesitățile, interesele, doleanțele acestora. Centrele de resurse pentru tineri au devenit o resursă metodologică pentru cadrele didactice din instituțiile preuniversitare și pentru cei ce lucrează cu tinerii. Ele coordonează activitatea rețelilor de consilii locale ale tinerilor, educatorilor de la egal la egal, tinerilor evaluatori, animatorilor de timp liber etc.

Rețeaua organizațiilor din Republica Moldova ce activează în domeniul HIV/SIDA, ITS și narcomaniei

Rețeaua organizațiilor din Republica Moldova ce activează în domeniul HIV/SIDA, ITS și narcomaniei (Rețeaua SIDA) este o rețea informală de ONG-uri, care comunică la nivel virtual și în cadrul întâlnirilor publice despre subiectele de interes comun în domeniul HIV/SIDA și își delegează reprezentanții în procesul de comunicare cu rețeaua ONG-urilor din domeniul social, Consiliul Național de Coordonare HIV/SIDA și TB, Ministerul Sănătății, Ministerul Protecției Sociale, Familiei și Copilului.

Organizațiile membre ale Rețelei SIDA sunt:

- Centrul de Resurse "Tineri și Liberi";
- Centrul de Informare "GenderDoc-M";
- Asociația "Formatorii Tineri din Moldova";
- Organizația Publică "Să Salvăm Viitorul Împreună";
- Asociația "Tineri pentru Dreptul la Viață" (TDV);
- Asociația "Tineri pentru Dreptul la Viață", filiala din Bălți (TDV Bălți);
- Centrul pentru Tineri "Neovita";
- Asociația "Viața Nouă";
- Centrul Educațional "Alcoolismul și Dependența de Droguri";
- Uniunea Organizațiilor Active în domeniul Reducerii Noxelor.

Secretariatul Rețelei SIDA este asigurat de Centrul de Resurse "Tineri și Liberi" și Asociația "Tineri pentru Dreptul la Viață" Chișinău. Partenerii principali în difuzarea informațiilor în rețea sunt Uniunea Organizațiilor active în domeniul Reducerii Noxelor și Liga persoanelor care trăiesc cu HIV în Moldova.

Misiunea Rețelei SIDA este de a transfera experiența la nivel de ONG-uri și formarea personalului calificat în domeniul prevenirii HIV/SIDA, ITS și narcomaniei.

Organizarea și funcționarea Consiliului Local al Tinerilor

Primele Consilii Locale ale Tinerilor (CLT) au apărut în anul 2000. La început în număr de 17, în prezent CLT au ajuns la 280. Consiliul Local al Tinerilor este un model de participare a tinerilor la procesul de luare a deciziilor la nivel local.

Actualmente, în Republica Moldova sunt peste 400.000 de tineri cu vârsta între 11 și 18 ani, care încă nu merg la vot, dar pentru care este esențial să se implice în procesele de luare a deciziilor în comunitate. Implicarea în viața comunității îi poate ajuta să se cunoască mai bine, să se orienteze mai bine în relația cu ceilalți semeni și cu întreaga comunitate.

Consiliul Local al Tinerilor (în continuare – Consiliu) este o formă de reprezentare a tinerilor la nivel local, creat la inițiativa tinerilor din comunitate și aprobat prin decizia Consiliilor locale ale autorităților publice locale de nivelul I și II în temeiul Legii privind administrația publică locală.

Consiliul are menirea să asigure participarea activă a tinerilor la viața locală și regională, în special, în procesul de luare a deciziilor ce îi privesc.

Activitatea Consiliului:

- formarea unui mediu în care tinerii se pot exprima și dialoga între ei și cu administrația publică locală, cu factorii de decizie și cu alți actori sociali, în problemele care îi interesează;

- responsabilizarea tinerilor în ceea ce privește identificarea și soluționarea propriilor probleme, prin informarea consiliului local al adulților și altor autorități, factorilor de decizie, a recomandărilor cu privire la activitățile de tineret și problemele care îi afectează;
- oferirea posibilității tinerilor de a învăța practica cetățeniei democratice, a exprimării, comunicării, dialogului, negocierii, luării deciziei și evaluării, precum și dezvoltarea abilităților de lider, de a deveni cetățean activ;
- încurajarea participării tinerilor la identificarea, prevenirea și rezolvarea problemelor comunității în a cărei rază își desfășoară activitățile;
- promovarea oportunităților egale între semenii lor și excluderea oricăror forme de discriminare.

Consiliul Local al Tinerilor oferă posibilitatea de a încadra tinerii în dezvoltarea comunității și contribuie la recunoașterea locului tânărului ca cetățean în prezent și în viitor. Șansa este mult mai mare ca tinerii să fie ascultați și opinia lor să fie luată în serios, dacă ei sunt întruniți în consilii care le reprezintă interesele. Interacționând cu diverși actori comunitari în activitatea Consiliului, tinerii studiază comunitatea și relațiile în cadrul ei, ceea ce contribuie la dezvoltarea unor cetățeni ce-și cunosc bine comuna și pot influența evenimentele din cadrul ei. Prin intermediul consiliilor, tinerii astăzi luptă contra imaginii negative a tineretului, contra imaginii degradante a cartierului lor, pentru accesul la drepturi.

Activitatea Consiliilor Locale de Tineret a demonstrat că aceste structuri de autoconducere ale tinerilor creează condiții favorabile pentru reflectare, inițiative cetățenești, pentru apărarea drepturilor și libertăților copiilor și tinerilor, dezvoltându-le atitudini responsabile față de evenimentele comunitare. Consiliile s-au dovedit a fi niște instrumente eficiente de educație pentru participare și cetățenie. De asemenea, ele au meritul de a le forma tinerilor cetățeni un anumit bagaj informațional, o anumită „cultură” civică, de a-i face mai sensibili la procesele și schimbările ce au loc în comunitate. Consiliul le oferă tinerilor teren practic pentru a-și spori capacitățile de exprimare, de comunicare cu semenii de aceeași vârstă și cu adulții, capacitățile de formulare și de urmărire a realizării proiectelor personale și colective, de argumentare și negociere.

Consiliile Locale ale Tinerilor sunt create ca o formă de reprezentare și împuternicire a tinerilor, pentru participarea lor la procesele de luare a deciziilor la nivel local. Implicându-se în activitatea consiliului, tinerii au șansa de a-și pune în valoare calitățile evidențiate mai rar în procesul instructiv-educativ în cadrul școlii și în familii, legate de conduita lor civică, de calitatea lor de cetățeni responsabili, de membri ai comunității locale din care fac parte.

Și în continuare este necesară susținerea și promovarea experiențelor, ale practicilor pozitive ale Consiliilor în toate comunitățile țării și asigurarea durabilității acestor și altor forme de autoguvernare a tinerilor, pentru ca un număr cât mai mare din ei să aibă posibilitatea de a participa la luarea deciziilor ce le afectează viața.

CAPITOLUL 2

Acțiuni și proiecte de prevenire HIV ale organizațiilor de tineret și studențești din Republica Moldova

Proiectul „Tinerii din Moldova împotriva infecției cu virusul HIV și bolii SIDA”

Durata: iunie – decembrie 2009.

Implementat de către: Liga Națională de Dezbateri Preuniversitare și Centrul „Dialogul intercultural” cu suportul Biroului UNESCO din Moscova.

Partenerii proiectului: Ministerul Educației al Republicii Moldova, Ministerul Culturii și Turismului al Republicii Moldova, Ministerul Sănătății al Republicii Moldova, Comisia Națională a Republicii Moldova pentru UNESCO.

Scopul principal a fost de a sensibiliza opinia publică în legătură cu riscurile și consecințele pericolului virusului HIV și al bolii SIDA, dar și de a atrage atenția tinerilor asupra acestei probleme.

Liga Națională de Dezbateri Preuniversitare în parteneriat și cu susținerea financiară a UNESCO din Moscova a organizat un șir de activități în cadrul proiectului „*Tinerii din Moldova împotriva infecției cu virusul HIV și bolii SIDA*”. Acest proiect a avut drept scop sensibilizarea opiniei publice și familiarizarea adolescenților și tinerilor cu riscurile și consecințele acestui flagel. Proiectul a fost implementat prin organizarea seminarelor regionale pentru cadrele didactice și educatori, unde au fost prezentate materiale cu caracter instructiv și au fost analizate un șir de strategii activ-participative, mijloace eficiente de prevenire a infecției HIV și bolii SIDA la tineri. În cadrul acestor întruniri a fost prezentată metodologia centrată pe elevi și pe propria acțiune cu referire la protecția drepturilor copiilor.

Obiectivele principale:

- analiza cadrului legal și normativ existent în Republica Moldova; drepturile și responsabilitățile persoanelor infectate cu HIV;
- revizuirea și documentarea cu privire la drepturile și responsabilitățile persoanelor care trăiesc cu HIV;
- informarea copiilor și tinerilor despre metodele de transmitere a infecției HIV pentru a limita răspândirea acesteia;
- elaborarea strategiilor de implicare a tinerilor în diferite acțiuni (seminare, dezbateri publice) menite să sporească gradul de conștientizare de către tânăra generație a pericolului declanșat de infecția HIV.

Rezultate: Au fost organizate în diverse raioane ale Republicii Moldova 15 seminare de instruire cu aproximativ 450 de elevi. Au fost discutate studii de caz din literatură și mass-media, au fost analizate exemple din comunitate, a fost realizată agenda cu notițe paralele: „Căile de prevenire a infecției HIV”. Elevii au identificat probleme cu care se confruntă comunitățile și au înaintat sugestii de soluționare. Au fost propuse mai multe subiecte pentru dezbateri, printre care: „Copiii pot fi învățați să se protejeze de infectare cu virusul HIV”; „Un copil infectat HIV în clasa ta” și altele. În școlile din comunitățile unde au fost organizate seminare cu maturii și copiii au avut succese cele 60 de dezbateri publice, unde vorbitorii au propus auditoriului de peste 2000 de persoane să-și formeze o opinie proprie, ascultând argumente pro și contra. Pe lângă dezbateri au fost organizate și multe alte activități în școli și comunitate, printre care prezentări de informații la orele de dirigiență, consilii profesoriale și ședințe cu părinții, întâlniri cu persoane resursă, interviuri la Radio Antena C, în cadrul

decadei «ProSănătate», elaborarea de mini-proiecte în localitate, plasarea informației pe site-uri, bloguri, forumuri etc. A crescut nivelul de informare în 21 de localități, unde au fost organizate asemenea activități, utilizând strategia de implicare a tinerilor în proiectarea, desfășurarea și evaluarea activităților educaționale.

În urma organizării și desfășurării dezbaterilor tinerii au obținut informații concrete necesare pentru a se învăța să ia decizii corecte privind sănătatea lor proprie, prevenind astfel infectarea cu HIV. Ei de asemenea vor înțelege că SIDA este o maladie care afectează toate aspectele vieții unei persoane și este necesar ca toți membrii societății să abordeze cu mare seriozitate și mare responsabilitate problema prevenirii eficiente a acestei infecții. Este important ca tinerii care au fost instruiți să ajute pe alți membri ai comunității să înțeleagă care sunt riscurile și consecințele legate de răspândirea infecției HIV.

Proiectul-pilot UNESCO „Mobilizarea resurselor culturii pentru instruirea în domeniul prevenirii HIV și SIDA în Republica Moldova”

Durata: mai 2009 – februarie 2010.

Implementat de către: Fundația SIDA Est-Vest (AFEV) cu suportul Biroului UNESCO din Moscova.

Partenerii proiectului: Ministerul Educației al Republicii Moldova, Ministerul Culturii și Turismului al Republicii Moldova, Ministerul Sănătății al Republicii Moldova, Comisia Națională a Republicii Moldova pentru UNESCO, UNAIDS în Moldova.

Descrierea proiectului: recunoașterea necesității stringente de a intensifica activitățile de prevenire HIV și educația pentru sănătate a societății în general, Fundația SIDA Est-Vest a implementat proiectul „Mobilizarea resurselor culturale pentru instruirea în domeniul prevenirii HIV și SIDA în Republica Moldova”. Acest proiect se încadrează în efortul internațional depus de către UNESCO, pentru a încuraja educația în domeniul HIV și SIDA prin intermediul inițiativelor culturale.

Scopul principal a fost de a utiliza potențialul enorm al artei, de a influența conștiința unei națiuni și de a transmite mesaje populației generale în mod eficient. Prin implicarea persoanelor care lucrează în domeniul educației și culturii în campaniile de prevenire, proiectul a încurajat o implicare activă a domeniului culturii în prevenirea HIV și SIDA.

Obiectivele principale au fost:

- De a crește nivelul de sensibilizare în rândul formatorilor de politici, artiștilor, liderilor din domeniul culturii și instituțiilor de învățământ cu privire la importanța utilizării abordărilor culturale în strategii, politici, proiecte, activități în teren;
- De a genera discuții cu privire la rolul artei în elaborarea standardelor culturale și în generarea atitudinii tolerante față de persoanele care trăiesc cu HIV și SIDA;
- De a stimula acțiunea în rândul partenerilor, inclusiv în rândul artiștilor profesioniști în educația în domeniul HIV și SIDA și creșterea nivelului de sensibilizare a publicului general;
- De a motiva tinerii artiști să abordeze probleme ce țin de drepturile omului și de problemele sociale în creațiile lor.

Ca rezultat proiectul a reușit să motiveze tinerii artiști să creeze mesaje de prevenire a HIV prin intermediul muzicii, artei grafice, fotografiei și picturii prin concursul „Fii creativ – e în puterea ta să oprești infecția HIV!”. Înalta calitate a lucrărilor artistice realizate în proiect și participarea celebrităților în cadrul juriului au asigurat o reacție pozitivă din partea publicului. Cooperarea cu „Dance4life International” și alte organizații pentru tineri a asigurat acoperirea de către proiect a unui segment extins de tineri.

Proiectul „Consolidarea capacităților organizațiilor de tineret și studențești în vederea profilaxiei infecției HIV în rândul principalelor grupuri vulnerabile ale populației și prevenirea discriminării și stigmatizării persoanelor ce suferă de această maladie”

Durata: 01 decembrie 2010 – 01 decembrie 2011.

Implementat de către: Centrul de Resurse pentru Tineret DACIA cu suportul Biroului UNESCO din Moscova.

Partenerii proiectului: Consiliul Raional Soroca și Primăria orașului Soroca, Ministerul Tineretului și Sportului al Republicii Moldova, Comisia Națională a Republicii Moldova pentru UNESCO.

Proiectul are ca **scop** de a dezvolta și consolida potențialul organizațiilor de tineret în planificarea și realizarea inițiativelor de tineret și studențești, îndreptate spre profilaxia HIV în rândul tinerilor și prevenirea discriminării persoanelor afectate de HIV/SIDA.

Deși proiectul este unul național, el are misiunea să accentueze situația în regiunile din Republica Moldova, în special în municipiul Bălți, unde la 100,000 persoane revin 800 cazuri de îmbolnăvire. În jumătatea anului 2010 în Republica Moldova au fost înregistrate 6,000 de cazuri de infectare cu SIDA. Conform datelor UNAIDS, cifra reală a persoanelor infectate cu HIV ce locuiesc în Moldova depășește cifra de 9,000 de persoane. Aceste date ne confirmă că în Moldova este cel mai înalt indicator al răspândirii HIV în comparație cu țările din CSI; la fiecare 100,000 de persoane cu vârsta cuprinsă între 15-49 ani revin 420 cazuri de infectare cu HIV.

Pe lângă alte activități din cadrul proiectului, este editat și acest ghid de bune practici din experiența organizațiilor ce activează în domeniul de prevenire HIV/SIDA, stigmatizării și discriminării persoanelor afectate de această maladie.

Liderii și profesioniștii din organizațiile de tineret și activiștii din consiliile și asociațiile studențești au beneficiat de o instruire în domeniul planificării și realizării inițiativelor cu participarea tinerilor și studenților, care vor complementa măsurile naționale și regionale ca răspuns la această epidemie și vor fi îndreptate către grupurile-țintă vulnerabile ale populației.

Pentru o implicare mai largă a studenților din cadrul universităților, colegiilor și a liderilor de tineret în lucrul de profilaxie la toate nivelele, va fi organizat un forum național al organizațiilor de tineret, la care vor participa reprezentanți ai ministerelor de resort, de asemenea Consiliul Național de Coordonare a programelor naționale de profilaxie și control al infecției HIV/SIDA, inclusiv organizațiile internaționale din domeniu.

Rezultatele proiectului

30 de manageri, profesioniști, voluntari și organizațiile studențești – participanți la activitățile proiectului au luat cunoștință de cele mai bune practici și abordări pentru prevenirea HIV în rândul persoanelor cheie vulnerabile la HIV și prevenirea stigmatizării și discriminării împotriva persoanelor afectate de HIV. Proiectul va colecta informații care vor fi prezentate participanților și vor fi distribuite la forum tinerilor, studenților și altor organizații interesate.

Cel puțin 20 de organizații studențești vor participa la forum, după care urmează să fie adoptate o rezoluție și un plan de acțiune pentru a spori rolul organizațiilor de tineret și studențești pentru punerea în aplicare a măsurilor de combatere a epidemiei HIV, care vor fi reflectate în planurile de acțiune și programele naționale.

Proiectul va consolida capacitatea organizațiilor de tineret și studențești din Republica Moldova și va lărgi participarea acestor organizații în aplicare a programelor și proiectelor care vizează prevenirea HIV în rândul populațiilor cheie vulnerabile la HIV și va preveni stigmatizarea și discriminarea împotriva persoanelor afectate de HIV.

Proiectul va susține implicarea consiliilor locale de tineret și de elevi, asociațiilor și grupurilor de lucru în acțiunile de prevenire a HIV desfășurate în licee și școli profesionale.

Proiectul „Tinerii pentru prevenirea HIV/SIDA”

Durata: 01 martie – 31 decembrie 2007.

Implementat de către: Centrul de Resurse pentru Tineret DACIA cu suportul Reprezentanței UNICEF în Moldova și reprezentanței UNFPA în Moldova.

Partenerii proiectului: Consiliul Raional Soroca, Primăria orașului Soroca, Direcția Generală Învățământ Soroca, Centrul Național de Resurse pentru Tineret.

Descrierea proiectului. În cadrul proiectului tinerii educatori de la egal la egal din raionul Soroca i-au familiarizat pe semenii lor, în termeni accesibili și adecvați vârstei, despre consecințele comportamentelor riscante, despre căile de transmitere și metodele de prevenire a HIV/SIDA. Aceste informații i-au ajutat pe tineri să-și formeze deprinderi de a se abține de la relațiile sexuale premature, de a rezista presiunilor din partea semenilor și de a se proteja de riscul infectării cu HIV.

Scopul proiectului a fost de a intensifica participarea tinerilor din orașul și raionul Soroca în prevenirea HIV/SIDA printre semenii lor.

Activitățile realizate în cadrul proiectului:

1. În fiecare instituție preuniversitară de învățământ (școli medii, licee, gimnazii, colegii, școli polivalente) din raion au fost formate echipe locale de peer-educatori constituite din 4 tineri și un consultant adult.
2. Echipele locale de peer-educatori și consultanții adulți au fost instruiți de către experți în cadrul a 4 ateliere în domeniile: ce este educația de la egal la egal, căile de transmitere a HIV-SIDA, comportamente riscante, metode de protecție și prevenire a

HIV/SIDA, planificarea activităților cu semenii, harta serviciilor de sănătate. În urma acestor ateliere fiecare echipă de tineri educatori de la egal la egal a organizat activități cu semenii cu scopul de a difuza mesaje referitoare la căile de transmitere, metodele de protecție și prevenire a infecției HIV/SIDA și ITS.

3. Centrul a oferit suport în depășirea unor obstacole apărute în activitatea echipelor locale de peer-educatori, și anume, comunicarea cu profesorii, direcția de învățământ în vederea susținerii desfășurării activităților petrecute de peer-educatori în instituțiile de învățământ. La fel, Centrul a asigurat accesul echipelor locale de peer-educatori la serviciile prestate, și anume bibliotecă, sală de calculatoare, alte servicii.
4. La începutul și la finele proiectului a fost realizată pre- și post-testarea cunoștințelor tinerilor din comunitățile implicate. Astfel, au fost evaluate cunoștințele tinerilor din localitățile raionului Soroca la începutul proiectului și la finele lui referitor la căile de transmitere, metodele de protecție și prevenire a infecției HIV/SIDA. Centrul DACIA a obținut cei mai înalți indicatori la capitolul cunoștințele beneficiarilor asistați, remarcate în raportul destinat pentru UNICEF și UNFPA.
5. Pe perioada proiectului a fost creată și dezvoltată baza de date a educatorilor de la egal la egal în prevenirea HIV/SIDA din raionul Soroca. În baza de date au fost înregistrate informații despre fiecare educator de la egal la egal implicat în proiect: localitate, vârstă, sex, experiență în lucru cu semenii etc.

Rezultatele principale ale proiectului:

- Centrul a creat și dezvoltat Rețeaua educatorilor de la egal la egal în domeniul transmiterii cunoștințelor despre HIV/SIDA și altor ITS în rândul tinerilor;
- 46 de instituții din raionul Soroca au persoane resurse în prevenirea HIV/SIDA și alte ITS;
- 80% din tinerii raionului Soroca posedă informații referitoare la prevenirea HIV/SIDA.

Comentariile beneficiarilor

Ce înseamnă sănătatea reproductivă, care sunt bolile sexual transmisibile, cum să ne protejăm de o sarcină nedorită – iată doar câteva subiecte pe care 284 de tineri din orașul și raionul Soroca le-au discutat în cadrul unui seminar de formare a educatorilor de la egal la egal, desfășurat în cadrul proiectului Tinerii în prevenirea HIV/SIDA.

Reuniți din câteva colțuri ale raionului, tinerii cu vârsta cuprinsă între 12 și 18 ani s-au obișnuit repede unii cu alții, ajungând în final să se creadă prieteni pe viață. Atunci când am atins tema educației sexuale unii dintre ei își acopereau ochii sau chiar roșeau la anumite subiecte mai delicate. Treptat, însă, s-au obișnuit și erau curioși să afle cât mai multe lucruri, adresând formatorului în sănătatea reproducerii o mulțime de întrebări.

Dumitru: „În cadrul proiectul Tinerii în prevenirea HIV/SIDA am obținut noi cunoștințe, mi-am făcut noi prieteni. Activitățile petrecute au fost pline de jocuri interesante, emoții pozitive, discuții, dezbateri etc. Toate cunoștințele pe care le-am acumulat sunt de mare folos pentru mine și în general pentru tineri. Mă bucur de prietenii pe care i-am cunoscut acolo și pot spune că timpul petrecut împreună a fost unul de succes, cu multe amintiri plăcute și experiențe de folos pe viitor.”

Andreea: „Mergând la acest seminar, am acumulat noi cunoștințe despre HIV/SIDA, mi-am făcut noi prieteni, am făcut schimb de experiență cu ei și cu coordonatorii de la egal la egal și m-am distrat foarte mult. Au fost activități de neuitat. La acest seminar am acumulat mult mai multă experiență ca fiind un educator de la egal la egal, să le pot transmite informația semenilor mei. La acest seminar am depășit o mare barieră pe care până acum nu am putut să o trec: de a vorbi în fața unui public, unui grup de oameni.”

Petru: „La trainingurile organizate am învățat despre riscuri în adolescență și am aflat metode de prevenire a acestora. Mi s-a părut interesantă tema „Comportamente riscante ce duc la infectarea cu HIV/SIDA”. Ne-am informat despre lichide corporale, toleranță și empatie față de persoanele seropozitive etc. Sesiunile au fost distractive, combinate cu energizante și activități interesante. Am făcut schimb de opinii cu alți colegi din alte instituții de învățământ, a fost o experiență grozavă.”

Rodica: „Eu am rămas foarte impresionată de sesiunile de training, care au fost atât de interesante și captivante încât nici nu le pot pune într-o ordine prioritară, căci toate sunt importante. Proiectul mi-a acordat o șansă de a cunoaște informație utilă pentru viață, mi-a dezvoltat abilitățile de comunicare, calitățile de lider. O deviză a mea este: ”Dacă ești bine informat, ești asigurat și protejat”. Anume acest proiect ne-a oferit șansa să corespundem acestui cuget, informându-ne despre: riscurile și metodele de prevenire HIV/SIDA. În opinia mea, fiecare tânăr din țară trebuie să beneficieze de aceste cunoștințe.”

Proiectul „Tineri Informați Protejați”

Durata: mai – decembrie 2010.

Implementat de către: Asociația „Tinerii pentru Dreptul la Viață”, filiala Bălți cu suportul Unității de Coordonare, Implementare și Monitorizare a Proiectului de Restructurare a Sistemului Sănătății (UCIMP) din grantul Fondului Global pentru combaterea SIDA, TB și Malariei, prin Centrul Național de Resurse pentru Tineri (CNRT).

Scopul proiectului a fost de a preveni și a diminua riscurile asociate relațiilor sexuale neprotejate în rândul adolescenților și tinerilor cu risc sporit de infectare cu HIV, cuprinși între 15 și 20 de ani, din mun. Bălți.

Obiectivele proiectului au fost:

1. Acoperirea a peste 280 de tineri vulnerabili sub aspect social din 10 cămine studențești și 2 școli internat din mun. Bălți cu activități informativ-educative la compartimentul Prevenirea HIV.
2. Formarea a 10 voluntari prin metoda „de la Egal la Egal” în vederea desfășurării a 30 de seminare informative în mediul tinerilor cu risc sporit de infectare cu HIV din 10 cămine studențești și 2 școli internat din mun. Bălți.
3. Dezvoltarea competențelor tinerilor cu grad sporit de vulnerabilitate în petrecerea timpului liber, selectați în urma desfășurării seminarelor informative.

Grupul țintă atins în cadrul activităților organizate:

- voluntari ai asociației,
- tineri din căminele studențești.

Activități realizate:

1. Au fost organizate seminare informative la compartimentul prevenirii HIV, unde au fost informați 380 de tineri, cu vârsta cuprinsă între 14 și 23 de ani, din 12 cămine studențești.
2. A fost organizată tabăra de vară „Tineri Informați Protejați”, având drept scop instruirea tinerilor selectați din căminele studențești la compartimentul „Modul sănătos de viață”, la care au participat 5 voluntari ai asociației și 10 tineri locatari ai căminelor studențești.
3. Au fost desfășurate activități dedicate petrecerii timpului liber cu scopul dezvoltării abilităților practice de petrecere utilă a timpului liber (fără alcool, droguri). Activitatea a implicat 10 tineri din căminele studențești și 15 voluntari ai asociației în organizarea și desfășurarea sărbătorii de „HELLOWEEN”.

Proiectul „Tinerii previn HIV/SIDA”

Durata : 2007-2011.

Implementat de către: Centrul Național de Resurse pentru Tineri cu suportul UNICEF, Fondul ONU pentru Populație și UCIMP din grantul Fondului Global pentru combaterea SIDA, TB și Malariei.

Descrierea proiectului:

În condițiile în care o bună parte din părinți sunt plecați la muncă peste hotare, iar profesorii și asistenții sociali sunt destul de puțini și nu pot ajunge la fiecare tânăr, sursele de informare despre sănătate în general și HIV/SIDA în special sunt destul de limitate. În plus, HIV/SIDA este un subiect destul de sensibil și curricula școlară nu include informații suficiente și prietenoase pentru tineri.

Una din posibilitățile alternative de informare vine chiar din rândul tinerilor care devin educatori de la egal la egal. Primele echipe de educatori de la egal la egal în prevenirea HIV/SIDA au apărut în Republica Moldova în 2004 și aveau un caracter sporadic. Din 2007 în cadrul proiectului „Tinerii pentru prevenirea HIV/SIDA” apare o abordare calitativ nouă, și anume, dezvoltarea unor rețele de educatori de la egal la egal, având câte 4 educatori de la egal la egal și un coordonator adult în fiecare comunitate (instituție preuniversitară de învățământ) din

raioanele implicate în proiect. Fiecare echipă locală de tineri educatori de la egal la egal este capabilă să dezvolte activități cu semenii și să transmită mesaje semenilor referitoare la căile de transmitere, metodele de protecție și prevenire a infecției HIV și bolii SIDA. Aceste informații le formează tinerilor deprinderi de a se abține de la relațiile sexuale premature, de a rezista presiunilor din partea semenilor și de a se proteja de riscul infectării cu HIV.

Rezultatele principale ale proiectului:

Până în prezent, în cadrul proiectului „Tinerii pentru prevenirea HIV/SIDA” a fost dezvoltată o rețea de educatori de la egal la egal în prevenirea infecției HIV în fiecare instituție preuniversitară și profesională de învățământ din peste 24 de raioane ale Republicii Moldova din totalul de 33 de raioane.

Acești 4 ani de implementare a proiectului au demonstrat eficiența metodei educației de la egal la egal în asigurarea accesului adolescenților la informații cu privire la HIV/SIDA și îmbunătățirea cunoștințelor acestora în ceea ce privește mijloacele de transmitere HIV și metodele de prevenire. Acest lucru este demonstrat de numărul de peste 100.000 de tineri informați de către educatorii de la egal la egal din numărul total de peste 150.000 de tineri cu vârsta de 12-18 ani din aceste 24 de raioane. Calitatea informării tinerilor este demonstrată de raportul de evaluare a cunoștințelor tinerilor care pentru ambii ani a crescut în medie de la 10% la 40% de cunoștințe de bază corecte despre cum se transmite și cum te poți proteja de HIV/SIDA. Educatorii de la egal la egal și coordonatorul adult sunt persoane resurse în comunitățile lor, la ale căror servicii de informare și servicii de referire la alte servicii au acces în fiecare zi toți tinerii.

Proiectul „Festivalul de teatru social”

Durata: 2011.

Implementat de către: Rețeaua Y-PEER Moldova în colaborare cu Societatea de Planificare a Familiei din Moldova și Centrul de dezvoltare a inițiativelor comunitare din Tiraspol, ONG „Rezonance” cu suportul Uniunii Europene în cadrul proiectului „Susținerea măsurilor de promovare a încrederii”, implementat de PNUD Moldova și UNFPA Moldova.

Scopul proiectului este de a promova un mod sănătos de viață în rândul tinerilor prin tehnici de teatru social.

Activități:

Ideea proiectului vine din experiența anului 2010, atunci când cinci echipe de tineri entuziasmați, motivați și dornici să activeze în folosul comunității împreună cu un adult (profesor, coordonator regional sau responsabil de educație) din Chișinău, Cahul, Glodeni, Călărași și Fălești au participat la un training de instruire în domeniul sănătății și drepturilor sexual reproductive și a teatrului social, ca metodă de transmitere a informației după principiul de la egal la egal. Imediat după instruire tinerii au demonstrat implicare activă la nivel local, astfel simțindu-se necesitatea organizării unui eveniment la nivel național.

În acest context în premieră în Republica Moldova pe 6 noiembrie 2010 a fost organizat Festivalul de Teatru Social, care a reunit 12 echipe de tineri entuziaști, cu vârste cuprinse între 14 și 25 de ani, din mai multe localități ale republicii – Chișinău, Fălești, Cahul, Drochia, Călărași, Glodeni, Bălți și Bender. Tinerii au prezentat scenete despre mai multe fenomene care marchează societatea contemporană – migrația, pericolul traficului de ființe umane și al violenței în familie, prevenirea HIV/SIDA, riscurile în perioada adolescenței, dreptul la un mediu curat și altele. Festivalul a fost susținut de către Ministerul Educației, Ministerul Tineretului și Sportului și Fondul ONU pentru Populație în Moldova.

Deoarece prima ediție a Festivalului Național de Teatru Social s-a bucurat de succes, tinerii Y-PEER în colaborare cu Societatea de Planificare a Familiei din Moldova și ONG-ul „Rezonance” din Bender au instruit încă 4 cluburi de teatru social din Orhei, Criuleni, Bender și Tiraspol.

La 26 iunie 2011 rețeaua Y-PEER reușește să organizeze cea de a doua ediție a Festivalului de Teatru Social, care aduce în scenă 8 echipe din diferite regiuni pregătite în cadrul rețelei și active la nivel local ca educatori de la egal la egal.

Scopul teatrului social este sensibilizarea atât a spectatorilor, cât și a actorilor cu privire la diferite problematice sociale și producerea unei schimbări în viața de zi cu zi. Cea mai des abordată temă în teatrul social este prevenirea HIV-SIDA, aceasta fiind una dintre cele mai actuale probleme ale tinerilor.

Din experiența educatorilor de la egal la egal, teatrul social provoacă audiența, o determină să-și concentreze atenția asupra subiectului expus și să ia o atitudine vizavi de problema abordată, în acest mod mesajele ajung mai rapid, mai sigur și mai eficient la tineri.

În prima jumătate a anului 2011, membrii Y-PEERi au informat despre un mod sănătos de viață și prevenirea HIV-SIDA circa 3000 de tineri, utilizând diferite metode de educație de la egal la egal, însă cu accent pe teatrul social. La moment sunt 11 echipe de teatru social instruite și active la nivel regional în Moldova. Până la sfârșitul anului curent se propune să se extindă și mai mult rețeaua și să se creeze noi parteneriate.

CAPITOLUL 3

Ce trebuie să fie luat în considerație în planificarea unui proiect de prevenire HIV

Ce este un proiect de prevenire HIV

În general, un proiect este o investiție de resurse pe o perioadă determinată, având ca scop realizarea unui obiectiv sau unui set de obiective precise. În alți termeni, un proiect este o idee de îmbunătățire a unei stări de lucruri.

Elementele caracteristice ale unui proiect sunt:

- are un început și un final bine definit;
- implică un număr de activități, evenimente și sarcini;
- utilizează o serie de resurse;
- are un anumit grad de autonomie față de activitățile curente ale organizației;
- are ca scop o schimbare percepută ca durabilă de inițiatorii săi.

Un proiect mai poate fi caracterizat prin:

- Scop. Proiectul este o activitate cu un set bine precizat de obiective, este destul de complex pentru a putea fi divizat în sarcini care necesită coordonare și control al termenelor, succesiunii îndeplinirii sarcinilor, costurilor și performanțelor.
- Ciclu de viață. Proiectele trec printr-o etapă lentă de inițiere, cresc apoi rapid, ating apogeul, încep declinul și în final se încheie.
- Interdependențe. Proiectul interacționează cu operațiunile curente ale organizației și, adesea, cu alte proiecte.
- Unicitate. Fiecare proiect conține elemente care îl fac unic.
- Conflict. Realizarea unui proiect presupune atragerea unor resurse umane și materiale utilizate deja în cadrul departamentelor funcționale ale organizației; foarte adesea, proiectul concurează cu proiecte sau acțiuni similare propuse sau derulate de alte organizații.

Ce caracterizează un proiect de prevenire HIV?

- Reprezintă un domeniu specific, care are nevoie de o abordare profesionistă a informațiilor cu care operează.
- Beneficiarii pot fi: persoane care trăiesc cu sau afectate de HIV/SIDA și persoane care sunt sub riscul de a se infecta cu HIV.
- Trebuie să fie realizat în cooperare cu alte instituții sau organizații pentru a asigura realizarea eficientă a obiectivelor și nedublarea activităților realizate paralel.
- Contribuie la realizarea Programului Național de Prevenire și Control HIV/SIDA.
- Contribuie la prevenirea tuturor formelor de transmitere HIV.
- Promovează conștientizarea cât mai extinsă privind HIV și modul în care se răspândește.
- Activități în teren.
- Contribuie la combaterea efectului negativ al mediului dăunător și factorilor de producere.
- Presupune consolidarea rețelelor de ONG-uri care lucrează în domeniul HIV/SIDA/ITS și cu persoanele cu HIV.
- Implică tinerii în calitate de resursă eficientă în realizarea activităților de prevenire HIV.

Implicarea tinerilor garantează succesul unui proiect de prevenire HIV

Proiectele ce vizează prevenirea HIV, care au grupul țintă tinerii, au nevoie de un grad sporit de implicare a tinerilor. În primul rând este necesar să se asigure că anume tinerii vor accepta produsele proiectului, iar pentru aceasta este nevoie de tineri care să le promoveze. Tot ce ține de sănătatea tinerilor este important pentru tineri, dar la această vârstă ei nu simt nevoia de a acorda atenția cuvenită acestui aspect și respectiv nu se informează suficient în acest sens. Pentru a asigura alte metode de transmitere a informației respective către tineri, sunt atrași tot tinerii, care prin metoda „de la egal la egal” au șanse mai mari pentru a atinge rezultatul scontat.

Implicarea tinerilor presupune și un element superior al învățării. Informațiile și deprinderile căpătate de tineri prin implicarea în realizarea proiectelor sunt de neprețuit. Un rezultat de o valoare net superioară îl constituie tinerii formați ca lideri, datorită experienței acumulate.

Tinerii pot participa în calitate de resursă în cadrul proiectului dacă:

- Ei sunt acceptați în calitate de parteneri, și nu de consumatori sau participanți ai proiectului;
- Părerile tinerilor sunt luate în calcul la planificarea proiectului;
- Tinerii trebuie tratați pozitiv, și nu ca o problemă;
- Experiența tinerilor trebuie apreciată și folosită ca o resursă valoroasă, având în vedere că ei cunosc despre sine mai multe decât adulții;
- Proiectul este realizat de tineri, chiar dacă managementul și dirijarea acestuia se face de către echipa voastră;
- Proiectul este realizat de tineri și pentru tineri, dar nu despre tineri. Răspundeți la următoarele întrebări: ce vor obține tinerii în urma implementării proiectului? proiectul este bine organizat? aș fi eu satisfăcut dacă aș fi în locul lor? care sunt stereotipurile individuale și de grup ce se reflectă în proiect? cum pot fi influențați? ce pot tinerii să învețe, înțelegând în ce mod se realizează un proiect?

Metodologii de lucru cu tinerii

Metodele interactive contribuie eficient la formarea și dezvoltarea în mod integrat a cunoștințelor, deprinderilor, atitudinilor, valorilor de viață. Fiecare activitate sau exercițiu trebuie să se axeze pe situații concrete de viață, care îi vor învăța pe tineri să analizeze, să cerceteze, să ia decizii informate, să rezolve problemele lor sau ale altora, inclusiv ale comunității, în cel mai eficient mod posibil. Instrucțiunile trebuie să-i ajute pe participanți să se bazeze pe cunoștințele anterioare pentru a dezvolta atitudini, credințe și deprinderi cognitive și totodată să lărgască baza lor de cunoștințe.

Avantajele specifice ale metodelor participative de predare sau învățare, utilizate în cadrul unui program de formare a deprinderilor de viață, sunt următoarele: implică direct și activ tânărul în procesul vizat, contribuie la satisfacerea în mod firesc, natural a necesităților, și nu forțarea acestei evoluții după un anumit tipar, sporesc percepțiile și reflecțiile participanților despre sine și despre alții, promovează, mai degrabă, cooperarea între participanți decât competiția, asigură oportunități membrilor grupului și facilitatorilor de a-și recunoaște și a-și pune în valoare potențialul individual și a-și spori respectul față de sine, permite participanților să se cunoască reciproc și să extindă relațiile, promovează deprinderi de ascultare activă și

de comunicare eficientă între participanți, promovează toleranța, înțelegerea și acceptarea necesităților proprii și ale altora, facilitează formarea comportamentelor corecte vizavi de problemele sensibile, încurajează inovațiile și creativitatea.

Câteva metode și tehnici interactive de lucru cu tinerii

1. ASALT DE IDEI

Este o metodă simplă și eficientă de generare a ideilor. Asaltul de idei se poate practica oral sau în scris. Prin intermediul acestei metode participanții vor găsi cât mai multe soluții pentru o problemă, vor defini domenii noi pentru ei.

Avantajele metodei: permite participarea deplină a tinerilor indiferent de mărimea grupului, încurajează creativitatea, generează o mulțime de idei și soluții pentru anumite probleme într-un timp restrâns. Spectrul problemelor analizate prin asalt de idei este aproape nelimitat.

2. ACTIVITATEA ÎN GRUP

Este procedeul cel mai indicat în realizarea metodelor interactive. Le oferă tinerilor posibilitatea unei participări mai responsabile și a unei cooperări mai strânse, dezvoltă abilități de comunicare interpersonală, în cadrul căreia participantul învață nu numai să vorbească, ci și să asculte; îi ajută pe tinerii participanți să înțeleagă și să rezolve unele diferențe dintre ei; îi face să înțeleagă necesitatea distribuirii rolurilor într-o echipă și în ce măsură depinde eficiența unei echipe de asumarea corectă a fiecărui rol, de îndeplinirea corectă a sarcinilor corespunzătoare rolului respectiv.

Avantajele metodei: participanții învață unul de la altul, vorbesc mai liber, apar idei mai multe și mai diverse, participanții își acordă ajutor unii altora, în special în cazurile când opiniile coincid sau sunt similare și tinerii le acceptă și se susțin reciproc, regulile de conlucrare în grup pot fi aplicate în activitatea cotidiană a participanților.

3. DISCUȚIA

Discuția este o tehnică prin intermediul căreia se realizează majoritatea metodelor interactive și care îi stimulează atât pe tineri ca participanți, cât și pe facilitatori. Este un procedeu foarte eficient prin care tinerii se pot informa în domeniu, își pot exersa deprinderile de ascultare și de exprimare și își pot manifesta atitudinea față de problemele ce-i preocupă.

Avantajele metodei - încurajează activitatea și participarea tuturor membrilor grupului, stimulează emiterea de idei noi, ajută participanții să învețe reciproc, să coreleze activitățile realizate cu experiențele vieții reale.

4. DISCUȚIA-PANEL

Este o variantă a discuției, ce le oferă tinerilor participanți posibilitatea de a se informa pe o temă pregătită minuțios de la persoane competente în acest domeniu, de asemenea, dezvoltă abilități de comunicare interpersonală.

Avantajele metodei – tinerii participanți învață direct de la prima sursă, generează emoții și sentimente, captează interesul și imaginația participanților, oferă posibilitatea unei participări responsabile și a unei cooperări mai strânse, îi ajută pe participanți să coreleze teoria cu experiențele vieții reale.

5. DEZBATEREA

Deseori, urmare a unei discuții, grupul se divizează fizic în două „tabere”, participanții susținând cele două răspunsuri posibile, schimbându-și părerea și poziția, trecând în „tabăra” opusă. Această metodă îi poate ajuta pe tineri să-și dezvolte capacitatea de exprimare clară, concisă, coerentă și convingătoare; să gândească critic și să ia decizii într-o problemă controversată, să câștige încredere în forțele proprii, stimulând spiritul de concurență în sensul bun al cuvântului. Abordarea de tip PRO-CONTRA, mai des folosită în cadrul activităților, îi ajută pe participanți să privească o problemă într-un mod mai deschis, mai flexibil, contribuie eficient la depășirea timidității sau impulsivității excesive și la afirmarea raționalității, lucidității și respectului reciproc, dezvoltă atenția față de punctul de vedere al oponentului.

Avantajele metodei: dezvoltă un șir de capacități cum ar fi gândirea critică asupra unei probleme, exprimarea (orală) clară, concisă a argumentelor și a contraargumentelor, ascultarea activă, dezvoltă capacitățile retorice și de lucru în echipă, precum și încrederea în forțele proprii. Competiția dintre grupuri sporește eficiența dezbaterii.

6. ADOPTĂ O POZIȚIE

Această tehnică facilitează dezbaterea problemelor controversate. Poate fi folosită ca o introducere în activitate pentru a demonstra diversitatea punctelor de vedere asupra problemei în cauză. Ea le oferă posibilitatea tinerilor participanți să-și exprime clar gândurile, să privească o problemă într-un mod mai deschis, mai flexibil.

Avantajele metodei: oferă tuturor participanților posibilitatea de a participa și de a lua decizii într-o problemă controversată, dezvoltă capacitățile de argumentare, analiză, concluzionare, respectă ritmul participanților timizi, lenți.

7. JOCUL PE ROLURI

Jocul pe roluri îi ajută pe tineri să înțeleagă mai bine propriul rol și rolurile celor din jur, dezvoltându-și capacitatea empatică, gândirea critică și capacitatea de decizie, dezvoltă la participanți capacitatea de a-și planifica strategii alternative de acțiune, foarte utile și probabile în viața lor de fiecare zi, pune în valoare legătura dintre atitudinea, opiniile și valorile tinerilor.

Avantajele metodei – tinerii învață să acționeze într-o anumită problemă prin improvizarea unei situații bine structurate care să reflecte fapte și situații din realitate.

8. STUDIU DE CAZ

Abordarea unei activități sub forma studiului de caz le oferă participanților posibilitatea de a analiza o situație sau un caz în care există un conflict sau o dilemă. Participanții vor aplica pas cu pas o procedură ce include analizarea faptelor, luarea și susținerea unei decizii și cântărirea consecințelor acelei decizii. De obicei, studiul de caz se prezintă în formă scrisă, dar poate fi prezentat și ca film, joc pe roluri etc.

Avantajele metodei – dezvoltă capacitățile de gândire logică, de analiză independentă, gândire critică și de luare a deciziilor, generează emoții și sentimente, captează interesul și imaginația tinerilor, îi ajută pe aceștia să coreleze activitățile cu experiențele vieții reale.

Metode și tehnici de evaluare

1. EVALUAREA

Evaluarea este o metodă care se folosește în general la finalul desfășurării unei activități, pentru a afla dacă obiectivele au fost atinse. Se utilizează pentru a determina cum se desfășoară o activitate și pentru a face orice modificare necesară, pentru a determina la sfârșitul activității calitatea ei și dacă tinerii au fost satisfăcuți, pentru a afla ce activitate, program sau lucru practic a determinat o diferență în comportamentul tânărului.

Avantaje: pe baza rezultatelor evaluării se pot realiza modificări în program pentru ziua sau sesiunea următoare. Oferă posibilitatea de a identifica punctele slabe care necesită îmbunătățiri, dar și punctele tari.

Dezavantaje: dacă evaluarea nu se formulează în funcție de obiectivele stabilite, rezultatele pot fi inutile, folosirea unor instrumente neadecvate poate face evaluarea un eșec, trasarea incompletă a instrucțiunilor de evaluare poate afecta rezultatele.

Evaluarea poate fi realizată în mai multe forme în funcție de obiective, structura grupului, componența acestuia, conținutul informațional etc. Este important să se stabilească de la început obiectivul evaluării și instrumentul. Tipuri de evaluări:

- individuală și /sau pe întrebări în grup;
- întrebări orale sau scrise;
- concluzionări verbale la sfârșitul sesiunii sau a cursului de instruire;
- pe parcursul unei activități;
- la sfârșitul unei activități;
- la câteva luni după curs;
- folosiți formulare standard sau creați propriile formulare adaptate la conținutul și nevoile proprii;
- interviuri pe grupuri mici de participanți.

2. CHESTIONARUL ȘI INTERVIUL

Aceste tehnici pot fi folosite în cadrul evaluării inițiale, continue și finale.

Desfășurare:

- Pregătiți din timp lista cu întrebări. Alcătuirea întrebărilor o veți face în dependență de obiectivele investigației, tema abordată, activitatea în cadrul căreia se va realiza chestionarul, nivelul de pregătire a celor chestionați sau intervievați.
- Formulați întrebări scurte, clare, în număr rezonabil și ordonate logic. Omiteți întrebările dirijate (din care subiectul să deducă ce doriți să vă răspundă) și includeți întrebări de control (care să reducă riscul răspunsurilor nesincere sau impersonale). Includeți în chestionar sau interviu întrebări deschise (la care tinerii să se simtă liber și să răspundă creativ) pe lângă întrebările-grilă (cu mai multe răspunsuri) și cele bipolare (da sau nu).
- Respectați intimitatea celor intervievați sau chestionați. Specificați pe chestionar că este anonim, în cazul interviului nu insistați să obțineți răspunsuri când cel interviuat evită să vorbească.

- Ca intervievator în timpul interviului trebuie să fiți comunicabil, zâmbitor, pentru a-l încuraja pe interlocutor să comunice sincer. Nu transformați interviul într-un interogatoriu.
- Oferiți feed-back, adică informați-i pe cei chestionați sau intervievați despre rezultate și concluzii.

3. ANALIZA SWOT

Această tehnică poate fi utilizată în cadrul evaluării inițiale, continue și finale.

Desfășurare:

Pentru aplicarea tehnicii SWOT se desenează 4 cadrane, în care se vor înscrie ideile în procesul discuției. Tinerii în grupuri a câte patru persoane vor analiza activitățile după următoarea schemă:

S Puncte tari	O Oportunități (pentru viitor, posibilități, alternative)
W Puncte slabe	T Temeri pentru realizarea oportunităților

Recomandări pentru implicarea tinerilor în activități

Există mai multe mecanisme pentru a asigura o adevărată implicare a tinerilor în activitățile planificate în cadrul organizațiilor de tineret. Ele variază de la tipologia activităților propuse, grupul-țintă, gradul de responsabilitate și, desigur, autonomia și rolul tinerilor pe care le oferiți și le garantați.

Primul pas pe care trebuie să-l faceți este de a verifica dacă aveți garanția că vor fi respectate principiile de implicare a tinerilor, care vor asigura succesul parteneriatului dintre organizația pe care o conduceți și tinerii ca grup-țintă și totodată ca o valoroasă resursă.

Principiile de bază pe care trebuie să le respectați în implicarea tinerilor:

- învățarea non-formală;
- implicarea interculturală în scopul integrării sociale a tinerilor;
- dobândirea competențelor privind dezvoltarea personală, educațională și profesională;
- implicarea tinerilor în viața comunității locale;
- dezvoltarea solidarității;
- promovarea toleranței;
- eliminarea rasismului și xenofobiei în sensul întăririi coeziunii sociale;
- dezvoltarea de noi parteneriate în scopul valorificării rezultatelor și exemplelor de bună practică.

Mecanisme de implicare a tinerilor

GRUPUL OPERATIV

Grupurile operative de termen scurt sunt structuri create pentru un anumit scop. De obicei, grupurile operative sunt create pentru a lucra cu anumite probleme cum ar fi violența în școală sau alte teme acute care urmează a fi studiate de organizație.

MASA DE NEGOCIERI

Organizați ateliere de lucru sau chiar un spațiu permanent în cadrul centrului sau al organizației, unde tinerii ar putea să discute despre conflictele sau tensiunile existente, care îi deranjează. Acest spațiu va fi recunoscut ca fiind unul pașnic, unde tinerii vor încerca să își soluționeze problemele de sine stătător.

FORUMUL TINERILOR

Forumurile de tineret sunt niște modalități eficiente de identificare a necesităților și de soluționare a problemelor. Forumurile adună tinerii să discute probleme sociale cu care ei se confruntă sau care există în comunitate și să găsească metode de soluționare a problemelor respective.

PURTĂTORII DE CUVÂNT

Tinerii aleg un reprezentant al lor, pe care îl împuternicesc să le spună adulților ce gândesc și ce simt ei cu privire la o anumită problemă, situație etc.

MEDIATORII DE LA EGAL LA EGAL

Tinerii care posedă tehnici de mediere pot mijloci conflictele apărute în cadrul unor grupuri, programe sau în școală. Este o modalitate pentru tineri de a se ajuta reciproc și de a-și îmbunătăți deprinderile de comunicare și soluționare a conflictelor.

TINERI AVOCAȚI

Tinerii adesea pot fi niște avocați sau promotori mult mai puternici ai participării tinerilor decât adulții. Ei înțeleg diferit implicarea tinerilor și adesea sunt mai ascultați decât adulții în probleme legate de participarea tinerilor.

TINERI FORMATORI

Tinerii ar putea instrui alți tineri sau adulți. Ei ar putea activa în calitate de educatori de la egal la egal sau asistenți de formare în cadrul atelierelor de instruire.

TINERII CA PERSONAL (MEMBRI AI ECHIPEI)

Tinerii deosebit de buni pot fi angajați. Gândiți-vă cum ați putea să angajați tineri pentru anumite perioade de timp. Ați putea să le delegați responsabilitatea de a planifica un eveniment sau program.

ADUNAREA GENERALĂ A TINERILOR

Adunarea Generală a Tinerilor este o adunare la care participă toți tinerii din școală sau comunitate. Adunarea Generală a Tinerilor poate fi convocată la inițiativa unui grup de tineri. În perioadele de timp între Adunările Generale, funcția acestui organ de conducere este exercitată de Consiliul Local al Tinerilor (în comunitate, localitate) sau Consiliul de Administrare al Tinerilor (în centre, organizații).

CONSILIUL LOCAL AL TINERILOR

Consiliul Local al Tinerilor (CLT) este o formă de reprezentare, asociere și împuternicire a tinerilor pentru participarea lor la procesele de luare a deciziilor la nivel local. Această structură este un instrument prin care sunt realizate activități ce răspund necesităților și intereselor specifice ale tinerilor. De asemenea, consiliile promovează imaginea pozitivă a tinerilor. Misiunea Consiliului Local al Tinerilor este de a urmări facilitarea dialogului dintre tineri și diferiți actori comunitari, factori de decizie. Consiliul creează un mediu favorabil pentru autogestionarea și exercitarea drepturilor tinerilor.

CONSILIUL DE ADMINISTRARE

Tinerii sunt extraordinari ca membri ai consiliilor de administrare. Chiar dacă nu toți au ani de experiență formală, ei pot demonstra inteligență, gândire creativă și pot oferi o viziune deosebită asupra organizației. Este bine ca cel puțin 2-3 tineri să fie membri ai consiliului de administrare cu drept de vot.

CONSILIUL CONSULTATIV AL TINERILOR

Consiliul consultativ este un organism democratic de conducere, care prevede participarea tinerilor și a comunității la buna funcționare a unui Centru de Tineret sau a unei asociații obștești. Adulții pot invita 3-4 tineri să-i ajute în soluționarea unor probleme asupra cărora lucrează în organizație. Tinerii știu cel mai bine și sunt cei mai indicați pentru a spune ce li se potrivește. Invitați-i să vină cu informații și sugestii despre felul cum merg lucrurile în organizație și ce se poate face pentru a îmbunătăți serviciile sau activitățile. Consiliile consultative nu au autoritate de conducere, dar oferă feed-back și sugestii permanente.

Alte mecanisme de implicare a tinerilor:

- Cercetarea de opinie: implică instrumente de cercetare a opiniei tinerilor. Printre acestea se numără sesiunile de asalt de idei, chestionare scrise și formulare pentru oferirea feed-back-ului etc.
- Mass-media profesionistă și a tinerilor: posturi de radio și TV, ziare și reviste, buletine informative.
- Platformele virtuale: pagini web, forumuri pe Internet, blogurile și rețelele de socializare.
- Activități artistice interactive: ele includ proiectele de desen, muzică, dans, teatru, video, foto etc.
- Publicitatea outdoor: tinerii creează și plasează afișe, panouri pentru graffiti etc.
- Publicitate audio-video: clipuri audio și video, slideshow-urile de fotografii etc.

Recomandări pentru planificarea și realizarea proiectelor de prevenire a infecției HIV și a discriminării și stigmatizării persoanelor afectate de această maladie

Pentru a avea încrederea că veți reuși în realizarea unui proiect ce prevede prevenirea infecției HIV sau a discriminării și stigmatizării persoanelor afectate de această maladie, este necesar să vă asigurați că aveți resursele necesare, care de fapt reprezintă personalul calificat adecvat acestui domeniu, metodologiei de lucru mai puțin teoretizate și mai mult bazate pe practică. Aveți capacități și abilități de a vă asigura deschiderea către grupul-țintă, care este cel mai important factor în acest domeniu.

Nu uitați de expertiza de forță a structurilor specializate care oferă informații și asistență medicală, juridică și administrativă. Domeniul de activitate ce ține de infecția HIV și SIDA este unul foarte sensibil în societate. El poate pune în cadru viața unor persoane afectate, care re trăiesc sentimente greu de perceput de societate. Toate aceste structuri, chiar dacă sunt specializate într-un domeniu foarte îngust, trebuie să vă fie parteneri la anumite situații din activitățile sau proiectele implementate în acest domeniu.

Domeniul recomandat organizațiilor neguvernamentale de tineret, centrelor de tineret, sindicatelor și senatelor studențești și altor structuri ce sunt preocupate de tineri este oferirea informațiilor cu scop educațional și de prevenire, promovarea modului sănătos de viață, înlocuind comportamentele cu risc sporit de infectare cu HIV. Desigur, și alte implicații pot avea aceste structuri, totul depinde de capacitățile și experiența lor în acest domeniu. Totuși, metodologia de lucru de la egal la egal cu tinerii se potrivește cel mai bine acestor structuri de tineret, dar nu spitalelor și altor instituții publice de stat care sunt responsabile de prevenirea răspândirii infecției HIV.

Opt condiții generale care asigură succesul în implementarea proiectelor:

- structura organizatorică a echipei corespunde caracteristicilor acesteia de implementare a proiectului;
- toată echipa participă în planificarea proiectului;
- echipa elaborează un grafic calendaristic de realizare a proiectului;
- echipa participă la elaborarea unui buget real al proiectului;
- în cadrul proiectului sunt utilizate eficient planificarea segmentată; proiectul nu devine un scop individual;
- echipa proiectului lucrează în parteneriat cu executori și politicieni, dar împotriva acestora, respectând toate procedurile în cooperarea cu aceștia;
- în echipă există o înțelegere comună asupra scopurilor, care sunt totodată realizabile;
- cei pentru care este elaborat proiectul sunt implicați chiar de la început în realizarea lui.

Șapte cauze pentru care proiectele pot eșua:

- autoritatea insuficientă a organizației;
- neimplicarea echipei la toate etapele de elaborare a proiectului;
- abilități neadecvate de comunicare;
- abilități tehnice și profesionale neadecvate;
- abilități administrative neadecvate;
- un grafic calendaristic nereal de realizare a proiectului;
- scopuri neclare ale proiectului.

Patru factori care influențează asupra succesului de realizare a unui proiect:

Esența succesului în managementul de proiecte este îmbinarea în cadrul unui proiect a patru factori diferiți, care de multe ori sunt în contradicție reciprocă.

PREZENȚA NECESITĂȚII SAU A PROBLEMEI	IDEEA SAU VISUL
Un proiect se realizează mai ușor atunci când este realizat de echipă. Când este vorba despre infecția HIV, discriminarea și stigmatizarea persoanelor afectate de această maladie. Este foarte important de a evalua corect problema, de a cunoaște simptomele și, desigur, gravitatea acesteia. Pentru cine anume aceasta este o problemă ?	Proiectul are nevoie de un vis, care să inspire și să unească toate activitățile și eforturile depuse. Anume din așa un vis reiese strategia, obiectivele și planurile de realizare a unui proiect. La baza proiectului trebuie să stea ideea, destul de clară, pentru ca să demonstreze capacitatea proiectului de a propune soluții pentru problema abordată.
POSIBILITATEA DE A REALIZA PROIECTUL	POTENȚIALUL
Proiectele au nevoie de un spațiu operativ. Nu este suficient doar să le asiguri financiar. Este necesară susținerea proiectului din partea unor personalități importante și a acelorora pentru care este destinat proiectul.	Pentru un proiect este necesar un cumul suficient de abilități, resurse și organizare, care să asigure atingerea rezultatelor finale și schimbarea situației.

Toți acești factori trebuie evaluați, după care puteți porni la planificarea unui proiect. Acordarea atenției prioritare unui singur factor poate conduce la analiza superficială a celorlalți factori.

REFERINȚE

Acte normative naționale

- Constituția Republicii Moldova din 29 iulie 1994 (<http://lex.justice.md/index.php?action=view&view=doc&lang=1&id=311496>);
- Legea cu privire la profilaxia infecției HIV/SIDA nr.23-XVI din 16.02.07, (http://ms.gov.md/_files/971-law-hiv-aids-2007-ro.pdf);
- Legea cu privire la drepturile și responsabilitățile pacientului nr. 263-XVI, 27 octombrie 2005 (http://ms.gov.md/_files/105-Legea_cu_privire_la_drepturile_si_responsabilitatile_pacientului.pdf);
- Legea cu privire la petiționare nr.190-XIII din 19.07.94, M.O. nr.6-8 din 24.01.2003 pag.5;
- Regulamentul privind organizarea examinării medicale a tinerilor înainte de căsătorie aprobat prin Ordinul MS și MJ nr.396/59 din 06.09.1995 (<http://lex.justice.md>) – prevede testarea obligatorie – „analiza sângelui la SIDA” contravine art.11, (2)Legii 23; a fost înaintat spre abrogare (scrisoarea CNSP nr.10a-4/56 din 03.02.2010);
- Ordinul MS nr.57 din 22.03.2001 „Cu privire la măsurile urgente de asigurare a inofensivității hemotransfuziei în situația epidemică nefavorabilă în infecția HIV/SIDA” (<http://cnsp.md>)
- Instrucțiunea „Cu privire la efectuarea investigației de laborator la infecția HIV/SIDA a eșantioanelor sanguine ale donatorilor, persoanelor din grupurile de risc sporit și altor contingente ale populației în cadrul laboratoarelor și secțiilor de diagnostic al SIDA, hepatitelor și altor infecții virale”, aprobată prin Hotărârea Medicului Șef Sanitar de Stat al RM nr.01-9 din 17.03.2000 (http://cnsp.md/down/Instrucia_lab_SIDA_mold.doc), cu modificările ulterioare – Dispoziția MS nr.64-d din 02.04.2001 „Cu privire la modificările în „Instrucțiune cu privire la efectuarea investigației de laborator la infecția HIV/SIDA a eșantioanelor sanguine ale donatorilor, persoanelor din grupurile de risc sporit și altor contingente ale populației în cadrul laboratoarelor și secțiilor de diagnostic al SIDA, hepatitelor și altor infecții virale” (<http://cnsp.md/down/InvestaesaesansioanelorsangHIV.doc>);
- Instrucțiunea „Cu privire la organizarea regimului antiepidemic în laboratoarele și secțiile de diagnosticare a SIDA, hepatitelor și altor infecții virale la efectuarea investigațiilor la infecția HIV/SIDA” (<http://cnsp.md/down/insregimSIDAdin2004.doc>), aprobată prin Hotărârea Medicului Șef Sanitar de Stat al RM, nr.10b-/278 din 12.07.2004;
- Instrucțiunea „Privind profilaxia intraspitalicească a infecției HIV/SIDA în practica medicală” (<http://cnsp.md/down/InstrprofintrespSIDA2006.doc>), aprobată prin Hotărârea Medicului Șef Sanitar de Stat al Republicii Moldova nr. 18 din 04 septembrie 2006;
- Standardul „Supravegherea epidemiologică a infecției HIV/SIDA”, aprobat prin Ordinul MS nr.20 din 19.01.2007 „Cu privire la standardul «Supravegherea epidemiologică a infecției HIV/SIDA»” (<http://ms.gov.md>);
- Ordinul MS nr.314 din 31.07.2007 „Regulile de examinare și supraveghere medicală pentru depistarea contaminării cu virusul imunodeficienței umane (maladia SIDA) (<http://cnsp.md>);
- Ordinul MS nr. 344 din 05 septembrie 2007 „Cu privire la crearea Serviciului de Consiliere și Testare Voluntară” (<http://ms.gov.md/>);
- Standardul „Îngrijirea paliativă a pacienților cu HIV/SIDA” (<http://ms.gov.md>), aprobat prin Ordinul MS nr.260 din 26 iunie 2008 „Cu privire la aprobarea Standardului «Îngrijirea paliativă a pacienților cu HIV / SIDA»” (<http://ms.gov.md>) ;
- Ghidul național de tratament și îngrijiri în infecția HIV și SIDA, aprobat prin Ordinul MS nr.523 din 24 decembrie 2009 (<http://ms.gov.md>);
- Ghidul de supraveghere și control în infecțiile nosocomiale (<http://cnsp.md/down/Ghid.pdf>), aprobat prin ordinul MS nr.51 din 16.02.2009 (<http://cnsp.md>);

- Standard de calitate al serviciilor de sănătate prietenoase tinerilor în RM (http://ms.gov.md/_files/4234-standarde%2520prietenoase%2520tinerilor.pdf), aprobat prin Ordinul MS nr. 168 din 2009 (<http://ms.gov.md>);
- Proiectul Ghidului Practic pentru personalul medical implicat direct în realizarea profilaxiei transmiterii materno-fetale a infecției cu HIV (http://ms.gov.md/_files/4213-Microsoft%2520Word%2520-%2520Ghid_PMTCT_27_martie_09.pdf);
- Ghidul Național de Perinatologie „Principii de organizare și acordare a asistenței perinatale” (<http://ms.gov.md>), aprobat de Consiliul de Experți al MS RM (proces-verbal nr. 4 din 26.07.06)

Bibliografie

1. AIDS Epidemic Update, Joint United Nations Programme on HIV/AIDS (UNAIDS) and World Health Organization (WHO), noiembrie 2009.
2. Bringing RIGHTS to bear. Human Rights in the Context of HIV/AIDS and Other Sexually Transmissible Infections (STIs). Government Duties to Ensure Prevention, Care, and Non-Discrimination, Center for Reproductive Rights, 2008.
3. Buletin informativ *Situația în infecția HIV/SIDA*, semestrul I, 2010, Centrul Național SIDA, www.cnsp.md.
4. International Guidelines on HIV and Human Rights, Consolidated version, UNAIDS and OHCHR, 2006.
5. Formarea Deprinderilor de Viață pentru prevenirea traficului de ființe umane, Centrul de Informare și Documentare privind Drepturile Copilului din Moldova (CIDDC), 2004.
6. Legal Aspects of HIV/AIDS. A Guide for Policy and Law Reform, World Bank, 2007.
7. Participarea copiilor și tinerilor, Asociația Europeană Youth Exchange Moldova, 2004.
8. Policy Brief: Accesul la echipamentele sterile de injectare reduce transmiterea HIV, OMS 2004.
9. Policy Brief: Reducerea transmiterii HIV în sistemul penitenciar, OMS 2004.
10. Policy Brief: Reducerea transmiterii HIV prin programele de outreach (pe teren), OMS 2004.
11. Tinerii previn HIV/SIDA, Ghid de acțiune pentru educatorii de la egal la egal, Centrul Național de Resurse pentru Tineret CNRT, 2008.
12. Treating HIV & AIDS: a training toolkit, NAM Publications, 2002.

Webografie

www.aids.md
www.aidsmap.com
www.amfar.org
www.arasnet.ro
www.avert.org
www.cnsp.md
www.lex.justice.md
www.ms.gov.md
www.raa.ro
www.retea-sida.md
www.stopsida.ro
www.unaids.org

Coordonate utile

Instituții publice naționale

Centrul Național de Sănătate Publică

str. Gh. Asachi nr. 67a, MD-2028, mun. Chișinău, Republica Moldova
tel: (+373 22) 57-45-01 • fax: (+373 22) 72-97-25 • e-mail: cnspl@cnspl.md
<http://www.cnspl.md>

Centrul SIDA în cadrul Centrului Național de Sănătate Publică

str. la Studenților nr. 7/1, et.1, cab. 11, mun. Chișinău, Republica Moldova
tel: (+373 22) 46-97-32, (+373 22) 46-94-43 • e-mail: naac@mednet.md
Linia telefonică verde: 0 800 80808 • Secția consiliere și testare voluntară: (+373 22) 40-66-61

Instituția Medico-Sanitară Publică Dispensarul Dermato-Venerologic Republican

str. Costiujeni nr. 5/1, MD-2028, or. Codru, Republica Moldova
tel: (+373 22) 79-42-11 • e-mail: ddvr@arax.md
Secția internare: (+373 22) 79-41-05 • Secția consultativă: (+373 22) 79-41-19
Secția tratament SIDA: (+373 22) 79-41-03, (+373 22) 79-42-05

Consiliul Național de Coordonare a Programelor Naționale de Profilaxie și Control al Infecției HIV, Infecțiilor cu Transmitere Sexuală și Tuberculozei

str. Cosmescu nr. 3, mun. Chișinău, Republica Moldova
tel/fax: (+373 22) 72-73-59 • e-mail: ccm_secretariat@mednet.md • <http://www.ccm.md>

Centrul Național de Management în Sănătate

str. Cosmescu nr. 3, MD-2009, mun. Chișinău, Republica Moldova
tel: (+373 22) 72-73-86 • fax: (+373 22) 72-30-00 • e-mail: centru.management@mednet.md
<http://www.sanatate-publica.md>

Ministerul Sănătății al Republicii Moldova

str. Vasile Alecsandri nr. 2, MD-2009, mun. Chișinău, Republica Moldova
tel: (+373 22) 72-99-07, (+373 22) 26-88-18 • fax: (+373 22) 73-87-81 • e-mail: office@ms.gov.md
<http://www.ms.gov.md>

Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei al Republicii Moldova

str. Vasile Alecsandri nr. 1, MD-2009, mun. Chișinău, Republica Moldova
Anticamera ministrului: (+373 22) 26-93-01 • e-mail: secretariat@mpsfc.gov.md • <http://www.mpsfc.gov.md>

Ministerul Justiției al Republicii Moldova

str. 31 August 1989 nr. 82, MD-2012, mun. Chișinău, Republica Moldova
tel: (+373 22) 23-33-40 • e-mail: secretariat@justice.gov.md • <http://www.justice.gov.md>

Ministerul Tineretului și Sportului al Republicii Moldova

bl. Ștefan cel Mare nr. 162, MD-2004, mun. Chișinău, Republica Moldova
tel: (+373 22) 82-08-6 • fax: (+373 22) 82-08-61 • e-mail: ministru@mts.gov.md • <http://www.mts.gov.md>

Centrul pentru Drepturile Omului

str. Sfatul Țării nr. 16, MD-2012, mun. Chișinău, Republica Moldova
tel: (+373 22) 23-48-00 • e-mail: crpc_md@yahoo.com

Centrul pentru Drepturile Omului Bălți

str. Independenței nr. 1, mun. Bălți, Republica Moldova
tel: (+373 231) 28-149

Centrul pentru Drepturile Omului Cahul

str. Republicii nr. 6, bir. 415 (sediul Primăriei), or. Cahul, Republica Moldova
tel: (+373 299) 21-781

Centrul pentru Drepturile Omului UTA Gagauzia

str. Lenin nr. 204-A, or. Comrat, UTA Gagauzia

tel: (+373 289) 25-105

Centrul Regional pentru Politici Comunitare

str. Calea Leșilor nr. 10-I, mun. Chișinău, Republica Moldova

tel: (+373 22) 24-44-11

Cabinete de consiliere și testare voluntară la HIV și hepatite virale**IMSP Spitalul raional Anenii Noi, Centrul Tinerilor**

str. Uzinelor nr. 30, or. Anenii Noi, Republica Moldova

tel: (+373 265) 2-00-45

IMSP Spitalul raional Basarabeasca

str. Muncii nr. 55, cab. 301, or. Basarabeasca, Republica Moldova

tel: (+373 297) 2-21-95

IMSP Centrul Medicilor de Familie Briceni

str. M. Eminescu nr. 48, cab. 10, et. 1, or. Briceni, Republica Moldova

tel: (+373 247) 2-23-42, tel: (+373 247) 2-22-09

IMSP Centrul Medicilor de Familie Cahul

str. Ștefan cel Mare nr. 27, cab. 114, et. 1, or. Cahul, Republica Moldova

IMSP Spitalul raional Cantemir, Secția consultativă

str. Testișanu nr. 1, cab. 301, or. Cantemir, Republica Moldova

tel: (+373 263) 2-35-80

IMSP Centrul Medicilor de Familie Călărași

str. Bojole nr. 1, cab. 57, et. 3, or. Călăraș, Republica Moldova

tel: (+373 244) 2-20-84, (+373 244) 2-34-41

IMSP Spitalul raional Căușeni, Secția consultativă

str. Ana și Alexandru nr. 18, cab. 101, or. Căușeni, Republica Moldova

IMSP Spitalul raional Cimișlia

str. Alexandru cel Bun nr. 135, cab. 1, or. Cimișlia, Republica Moldova

IMSP Spitalul raional Criuleni, Centrul Prietenos Tinerilor

str. Ștefan cel Mare nr. 1, or. Criuleni, Republica Moldova

Centrul de Sănătate Coșnița

com. Coșnița, r-nul Dubăsari (Criuleni), Republica Moldova

tel: (+373 248) 4-44-88

IMSP Spitalul raional Dondușeni, Secția Consultativă

str. M. Eminescu nr. 26, cab. 13, or. Dondușeni, Republica Moldova

IMSP Centrul Medicilor de Familie Drochia, Secția Consultativă

str. N. Testemițeanu nr. 4, et. 1, or. Drochia, Republica Moldova

IMSP Spitalul raional Edineț, Centrul Prietenos Tinerilor

str. Șoseaua Bucovinei nr. 1, or. Edineț, Republica Moldova

IMSP Spitalul raional Fălești, Secția Consultativă

str. Ștefan cel Mare nr. 38 cab. 53, or. Fălești, Republica Moldova
tel: (+373 259) 2-44-81

IMSP Spitalul raional Florești, Secția Consultativă

str. Ștefan cel Mare nr. 33, cab. 1, or. Florești, Republica Moldova
tel: (+373 250) 2-20-99

IMSP Centrul Medicilor de Familie Glodeni, Secția Consultativă

str. Tricolorului nr. 2, , cab. 45, or. Glodeni, Republica Moldova
tel: (+373 249) 2-54-04, (+373 249) 2-27-85, (+373 249) 2-24-21

IMSP Spitalul raional Hîncești, Secția Consultativă

str. Mihalcea Hîncu nr. 238, cab. 12, or. Hîncești, Republica Moldova

IMSP Spitalul raional Ialoveni, Secția Consultativă

str. Alexandru cel Bun nr.7, cab. 99 et. 1, or. Ialoveni, Republica Moldova
tel: (+373 268) 2-18-07

IMSP Spitalul raional Leova, Secția Consultativă

str. Ștefan cel Mare nr. 63, cab. 42, et. 3, or. Leova, Republica Moldova
tel: (+373 263) 2-11-19

IMSP Spitalul raional Nisporeni, Secția Consultativă

str. Toma Ciorbă nr. 5, cab. 16, et. 3, or. Nisporeni, Republica Moldova
tel: (+373 264) 2-67-73

IMSP Spitalul raional Ocnița, Secția Consultativă

str. Independenței nr. 64, cab. 10, et. 1, or. Ocnița, Republica Moldova
tel: (+373 271) 2-15-11

IMSP Spitalul raional Orhei, Secția Perinatologie

str. V. Lupu nr. 127, cab. 1, or. Orhei, Republica Moldova

IMSP Spitalul raional Rezina, Secția Consultativă

str. 27 August nr. 7, cab. 19, et. 1, or. Rezina, Republica Moldova

IMSP Spitalul raional Rîșcani, Secția Consultativă

str. N. Testemițanu nr. 6, , cab. 22, or. Rîșcani, Republica Moldova

IMSP Centrul Medicilor de Familie Sîngerei, Secția Consultativă

str. Testemițanu nr. 11, cab. 204, et. 2, or. Sîngerei, Republica Moldova
tel: (+373 262) 2-61-02

IMSP Centrul Medicilor de Familie Soroca, Secția Consultativă

str. Mihai Eminescu nr. 16, cab. 13, or. Soroca, Republica Moldova
tel: (+373 230) 9-25-39

IMSP Spitalul raional Șoldănești

str. Păcii nr. 24, et. 4, or. Șoldănești, Republica Moldova
tel: (+373 272) 2-56-35

IMSP Spitalul raional Ștefan-Vodă, Secția Consultativă

str. Testemițanu nr. 1, cab. 26, or. Ștefan-Vodă, Republica Moldova
tel: (+373 242) 2- 35-50

IMSP Centrul Medicilor de Familie Taraclia

str. Cotovschi nr. 2, cab. 13, or. Taraclia, Republica Moldova

IMSP Spitalul raional Telenești, Secția Consultativă

str. Ștefan cel Mare nr. 5, cab. 414, et.4, or. Telenești, Republica Moldova

(+373 258)2-10-66 (0258)2-45-06

IMSP Spitalul raional Ungheni

str. Națională nr. 37, or. Ungheni, Republica Moldova

IMSP Centrul Medicilor de Familie Comrat

str. Romancenco nr. 2, cab. 71, or. Comrat, Republica Moldova

IMSP Spitalul raional Ceadâr-Lunga, Secția Consultativă

str. Micurin nr. 2, cab. 57, or. Ceadâr-Lunga, Republica Moldova

tel: (+373 291) 2-24-08

IMSP Centrul Medicilor de Familie Vulcănești,

Republica Moldova 6 str. Lenin nr. 37, or. Vulcanesti

Centrul Consultativ Diagnostic Ciocana

str. Vadul-lui-Vodă nr. 80, cab. 322, mun. Chișinău, Republica Moldova

tel: (+373 22) 47-02-74

Centrul Medicilor de Familie nr. 2 Botanica

str. Independenței nr. 28, cab. 133, mun. Chișinău, Republica Moldova

tel: (+373 22) 76-46-87

Centrul Consultativ Diagnostic Rîșcani

str. Alecu Russo nr. 11, cab. 306, mun. Chișinău, Republica Moldova

Centrul Medicilor de Familie nr. 5 Buiucani

str. Caragiale nr. 1, cab. 416, mun. Chișinău, Republica Moldova

Centrul Consultativ Diagnostic Centru

str. 31 August nr. 63, cab. 116, mun. Chișinău, Republica Moldova

tel: (+373 22) 27-93-61

Centrul Consultativ a IMSP, Spitalul Clinic

str. Decebal nr. 101, mun. Bălți, Republica Moldova

tel: (+373 231) 9-40-13

Dispensarul Ftizio-Pulmunologic al IMSP Spitalul Clinic

Municipal Bălți, et. 3, str. Ștefan cel Mare nr. 140, et. 3, mun. Bălți, Republica Moldova

tel: (+373 231) 2-04-80

IMSP SM de Ftiziopulmonologie Chișinău, Secția de internare

str. Grenoble nr. 147, mun. Chișinău, Republica Moldova

tel: (+373 22) 72-57-03

Laboratorul clinico-biologic, IMSP Spitalul de Tuberculoză Vorniceni

com. Vorniceni, r-nul Strășeni, Republica Moldova

tel: (+373 237) 4-63-74

IMSP Institutul de Ftiziopulmonologie „Chiril Draganiuc”

str. C. Vîrnav nr. 13, mun. Chișinău, Republica Moldova

tel: (+373 22) 73-83-90

Centrul Național de Transfuzie a Sângelui, cab. 107

str. Academiei nr. 11, cab. 107, mun. Chișinău, Republica Moldova
tel: (+373 22) 73-93-81, (+373 22) 73-58-72

Institutul de Cercetări Științifice în Domeniul Ocrotirii Sănătății Mamei și Copilului

str. Burebista nr. 93, mun. Chișinău, Republica Moldova

Centrul Național Științifico-Practic de Medicină Preventivă, Centrul SIDA

str. la Studenților nr. 7/1, cab. 3 și 6, mun. Chișinău, Republica Moldova
tel: (+373 22) 46-92-95
Secția consiliere și testare voluntară: (+373 22) 40-66-61

Organizații non-guvernamentale și rețele naționale**Centrul pentru Politici și Analize în Sănătate (Centrul PAS)**

str. Vasile Alecsandri nr. 99/1, MD-2012, mun. Chișinău, Republica Moldova
tel: (+373 22) 22-63-43 • fax: (+373 22) 22-63-87 • email: office@pas.md • http://www.pas.md

Asociația de protecția drepturilor și reintegrare socială a persoanelor infectate cu HIV și bolnave de SIDA „CREDINȚA”

str. Miron Costin nr. 7, of. 506 și 501, MD-2068, mun. Chișinău, Republica Moldova
tel: (+373 22) 92-99-06 • fax: (+373 22) 92-99-07 • e-mail: plwha_md@yahoo.com
http://www.aidsmd.narod.ru

Asociația „Tinerii pentru dreptul la viață”

CP 3063, MD-2072, mun. Chișinău, Republica Moldova
tel: (+373 22) 56-75-49 • fax: (+373 22) 56-75-51
e-mail: secretariat@tineriliberi.md, tdv_secre- tariat@yahoo.com
http://www.retea-sida.md, http://www.tdvmoldova.wordpress.com

Institutul pentru Drepturile Omului din Moldova

bd. Ștefan cel Mare nr. 196, et. 4, MD-2010, mun. Chișinău, Republica Moldova
tel.: (+373 22) 83-84-08, 83-84-09 • fax: (+373 22) 24-49-11 • e-mail: info@idom.md
http://www.idom.md

Centrul pentru Profilaxia și Combaterea SIDA și Bolilor Infecțioase Tiraspol

str. Mira, nr. 33, bl. 14, MD-3300, or. Tiraspol, Republica Moldova
tel: (+373 533) 29-489 • e-mail: centr-spide@idknet.com

Rețeaua Y-Peer Moldova

str. 31 August nr. 131, MD-2012, mun. Chișinău, Republica Moldova
tel: (+373 22) 21-40-01 • fax: (+373 22) 21-40-03 • e-mail: ypeermoldova2010@gmail.com
http://www.y-peer.md

Uniunea pentru prevenirea HIV/SIDA și Reducerea Noxelor din Moldova

str. Bulgară nr. 75/57, MD-3100, mun. Bălți, Republica Moldova
tel: (+373 231) 61-472 • e-mail: secretariat.uniune@yahoo.com

Asociația „Tinerii pentru Dreptul la Viață”, filiala Bălți

str. Dostoievski nr. 3, bir. 21, Palatul Municipal de Cultură, MD-3100, mun. Bălți, Republica Moldova
tel: (+373 231) 61-472 • e-mail: btdv@mtc-bl.md

Asociația Obștească „CARLUX”

str. 31 august nr. 153, MD-2004, mun. Chișinău, Republica Moldova
tel: (+373 22) 20-34-07 • fax: (+373 22) 20-34-08 • e-mail: carlux@prisontb.md • http://www.prisontb.md

Asociația Publică „Viața Nouă”

str. Independentei nr. 6/2, mun. Chișinău, Republica Moldova
tel/fax: (+373 22) 66-38-50 • e-mail: new_life@arax.md

Centrul de Sănătate Prietenos Tinerilor „ATIS”

str. Ștefan cel Mare nr.29, et. 3, Centrul Perinatologic, mun. Bălți, Republica Moldova
tel: (+373 231) 29-170, 28-287 • e-mail: atis_balti@mail.ru, protineret@yahoo.com

Asociația Obștească „Ajutorul Creștin din Moldova”

str. N. Anestiadi nr. 3, of. 2, MD-2001, mun. Chișinău, Republica Moldova
tel: (+373 22) 60-15-58 • fax: (+373 22) 60-15-59 • e-mail: aid@aid.md, manager@aid.md
<http://www.aid.md>

Fundația Filantropică Medico-Socială „Angelus Moldova”

str. Alexei Mateevici nr. 46, MD-2009, mun. Chișinău, Republica Moldova
tel: (+373 22) 92-53-15 • fax: (+373 22) 24-48-60 • e-mail: info@hospiceangelus.md
<http://www.hospiceangelus.md>

Serviciul Catolic de Ajutor

str. Columna nr. 106, et. 2, MD-2012, mun. Chișinău, Republica Moldova
tel: (+373 22) 22-60-65 • fax: (+373 22) 22-95-42 • e-mail: moldova@eme.crs.org
<http://www.crs.org>

Centrul de Sănătate Prietenos Tinerilor „NEOVITA”

str. Socoleni nr. 19, mun. Chișinău, Republica Moldova
tel: (+373 22) 40-66-34; 46-37-28 • fax: (+373 22) 40-66-32 • e-mail: neovita@mcc.md
<http://www.neovita.md>

Asociația Publică „Tineretul Pozitiv”

str. Miron Costin nr. 7, of. 12, mun. Chișinău, Republica Moldova
tel: (+373 22) 92-49-71 • e-mail: info@tineretul.org

Organizații internaționale**Programul Națiunilor Unite privind HIV/SIDA (UNAIDS) Moldova**

str. București nr. 67, MD-2012, mun. Chișinău, Republica Moldova
tel: (+373 22) 24-48-15 • fax: (+373 22) 85-59-71 • e-mail: office@unaids.md
<http://www.aids.md>, <http://www.unaids.org>

Organizația Mondială a Sănătății (OMS) Moldova

str. Sfatul Țării nr. 27, of. 37-38, MD-2012, mun. Chișinău, Republica Moldova
tel: (+373) 22 237348 • fax: (+373) 22 237346 • <http://www.euro.who.int>

Fundația Soros-Moldova, Programul Sănătate Publică

str. Bulgară nr. 32, MD-2001, mun. Chișinău, Republica Moldova
tel: (+373 22) 27-44-80, 27-00-31 • fax: (+373 22) 27-05-07 • e-mail: foundation@soros.md
<http://www.soros.md>

Fundația SIDA Est-Vest (AFEW)

str. Bănulescu Bodoni nr. 57/1, MD-2005, mun. Chișinău, Republica Moldova
tel: (+373 22) 22-84-86 • fax: (+373 22) 22-84-86 • <http://www.afew.org>

Agenția SUA pentru Dezvoltare Internațională (USAID) Moldova

str. Bănulescu Bodoni nr. 57/1, et. 5, clădirea ASITO, MD-2005, mun. Chișinău, Republica Moldova
tel: +373 (22) 20-18-00 • fax: +373 (22) 23-72-77 • <http://www.moldova.usaid.gov>

Reprezentanța UNICEF în Moldova

str. 31 August 1989 nr. 131, Casa ONU, MD-2012, mun. Chișinău, Republica Moldova
tel: (+373 22) 22-00-34 • fax: (+373 22) 22-02-44 • <http://www.unicef.md>

Comisia Națională a Republicii Moldova pentru UNESCO

str. Corobceanu nr. 24-a, MD-2004, mun. Chișinău, Republica Moldova
tel: (+373 22) 23-53-55 • fax: (+373 22) 23-51-89 • e-mail: unesco@moldova.md • <http://www.unesco.md>

Centre de resurse pentru tineri**Centrul Național de Resurse pentru Tineri**

str. Serghei Lazo nr. 15, MD-2004, mun. Chișinău, Republica Moldova
tel: (+373 22) 21-16-05 • fax: (+373 22) 23-88-91 • e-mail: cnrt@youth.md • <http://www.youth.md>

Centrul de Resurse pentru Tineret DACIA

str. Mihai Sadoveanu nr. 21, MD-3006, or. Soroca, Republica Moldova
tel: (+373 230) 2-36-19 • fax: (+373 230) 9-29-64 • e-mail: crtdacia@mail.md • <http://www.youthsoroca.md>

Centrul de Resurse pentru Tineret „Moștenitorii”

str. Konev nr. 7, MD-3100, mun. Bălți, Republica Moldova
tel: (+373 231) 7-83-89 • fax: (+373 231) 7-72-98 • e-mail: mostenitorii@gmail.com
<http://www.mostenitorii.org.md>

Centrul de Regional de Resurse pentru Tineret Ungheni

str. Ghenadie Crestiuc nr. 7/1, MD-3600, or. Ungheni, Republica Moldova
tel: (+373 236) 2-02-88 • e-mail: faclia_un@yahoo.com • <http://www.faclia.md>

Centrul de Resurse pentru Tineret „Unit”

str. 31 August nr. 106, or. Criuleni, Republica Moldova
tel: (+373 248) 2-50-25

Centrul de Resurse pentru Tineret „FENIX”

str. Lenin nr. 7a, MD-6701, or. Basarabeasca, Republica Moldova
tel: (+373 297) 2-57-79

Centrul Regional de Resurse pentru Tineri „Impuls”

str. Costachi Negruzzi nr. 47, MD-3900, or. Cahul, Republica Moldova
tel: (+373 299) 3-29-74, 3-32-68

Centrul de găzduire și adaptare socială a persoanelor fără adăpost „Reîntoarcere”

str. Kiev17, mun. Bălți, Republica Moldova
tel: (+373 231) 4-23-07 • e-mail: reintoarcere2008@mail.ru

Centrul de Regional de Resurse pentru Tineret Fălești

str. Moldovei nr. 5, or. Fălești, Republica Moldova
tel: (+373 259) 2-22-64 • e-mail: crtrfalesti@yahoo.com

Centrul de Sănătate Prietenos Tinerilor „IUNONA”

str. Gvardeiscaia nr. 14/67, or. Rîbnița, Republica Moldova
tel: (016 +373 555) 2-00-66 • fax: (016 +373 555) 4-09-00